

Íslenskar blaðaúrklippur, vegna fráfalls Bjarna, Sigríðar og Benedikts, 10. júlí 1970, 6. hluti

Bjarni Benediktsson – Sigríður Björnsdóttir – Benedikt Vilmundarson – Fjölskyldan – Íslenskar
blaðaúrklippur

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Fjölskyldan
Askja 3-14

Bezt menntaði stjórn-málamaður í Evrópu

Minningar um Bjarna
Benediktsson, eftir Andrew
Gilchrist, fyrrum sendiherra
Bretta á Íslandi

Þegar ég var á dögumnum staddur í grennd við Ferjukot og horfði til vesturs, yfir Hvítá, þar sem blasir við briggja jöklar sýn, fann ég að mig langaði til að skrifa fáein orð um Bjarna. Ég vona, að ættingjar hans og nánir vinir, sem þekktu hann og skildu langtum betur heldur en ég gerði nokkurn tíma, taki það ekki óstint upp, þó að útlending, sem var vinur hans, físi að festa á blað fáeinar handahófslegar minningar um mikinn mann.

Mjóu munaði, að upphaf vin áttu minnar við Bjarna yrðu og endalokin. Í fyrsta skipti, sem hann kom á heimili mitt til skrafs og ráðagerða, gekk hann út hinn versti og sagði, að ég reyni að þróngva rökum mínum upp á hann; slikt væru engir mannasiðir. En hann snerist á hæli, kom aftur og við útkljáðum málíð: „Andrew, ég veit að þetta var líka mér að kenna.“ (og rétt var það.)

Þar með segi ég ekki, að okkur hafi aldrei síðar greint á, vissulega deildum við, en við misskildum aldrei hvor annan aftur, og það er mergurinn

málsins. Nú þegar hann er allur, verður mér ljóst hve oft hefur skotið upp í huga mér á liðnum árum: „næst þegar ég hitti Bjarna...“

Ég hygg, að Bjarni hljóti að hafa verið bezt menntaði stjórn-málamaður í Evrópu; andstætt því sem gerist um flesta stjórn-málamenn, hélt hann áfram að afla sér þekkingar alla ævi og spannaði yfir stórt svíð og fjölmörg efni. Sem stjórn-málamaður var hann harðskeyttur flokksmaður, sem kunnin vel baráttu og stjórn-málasigrum, en hann var aldrei smásmugulegur né hefnigjarn. Hann var raunsæismáður í stjórn-málum, og fél aldrei í þá gryfju, sem opin er ýmsum stjórn-málaforingum smáhjóða; að ofmeta mikilvægi þjóðar sinnar á alþjóðavettvangi. Hjá honum hélzt i hendur alþjóðlegt raunsæi og þjóðernislegar hugsjónir. Ef Bjarni hafði stóku sinnum uppi gamanmáldum að Ísland væri að alþjóða vettvangi, var sú afstaða hans í fullu samræmi — og raunar grundvölluð á, mjög næmri föðurlandsást og skynjun á sögulegi reisn og mikilvægi lands hans og lýðs. Manni var

holtt að varast að misskilja Bjarna varðandi þetta atriði; hann gat verið erfiður maður viðskiptis, ef honum bauð svo við að horfa.

Ég ætla að reyna að festa á blað sumt af því, sem okkur fór á milli í síðasta skiptið, sem ég var samvistum við Bjarna. Ég dvaldist hjá þeim Bjarna og Sigríði við vatnið og við morgunverðarborðið ætluðum við að ákvárdar ferðaáætlun dagsins.

Í morgunútvarpinu var eitt-hvað vikið að Austur-Evrópu, kannski Tékkoslovakíu, og það varð Bjarna tilefni að segja fáein vel valin sannleikskorn um kommunísmá og kommunísta og var þá ekki að klipa utan af orðum sinum. Þá var minntz á Halldór Kiljan Laxness, og kvað þá við annan tón hjá Bjarna.

— Hvað þá? Ég hélt að Laxness var ei forhertur kommunísta? sagði ég meinleysislega.

Bjarni var á mörkunum að láta sér gremjast, en áttáði sig fljótt á að ég var að reyna að era hann.

— Laxness er mikill maður, sá Íslendingur sem mestrar virð Framhald á bls. 13.

Hér stendur tíminn kyrr...

Eftir Lars Roar Langslet,
ríthöfund og stórbings-
mann frá Noregi

Þjóðarsorg var á Íslandi, þegar ég kom þangað. Yfir grúfni skugginn af eldsvoðanum á Íngvöllum, er Bjarni Benediktsson forsætisráðherra, eiginkona hans og ungur dóttursonur fórust í brunna. Napur vindur næddi um götur Reykjavíkur, eins og landið sjálft vildi slökkva hverja glóð, sem fylgt hafði í kjölfar dauðans. Fánar bloktu í hálfu stöng. Reykjavík var i sorg.

Ég þekkti þennan þróttmikla mann, sem eldur einn fékk brot ið. Dæmigerður Íslendingur var hann við fyrstu sýn, — þéttvaxinn, hvithærður, andlit hans markað sterkum dráttum, sem gat ljómað upp í hlýju brosi. Hann var blátt áfram og tilgerðarlaus í framkomu við aðra, yfir honum var hljóðlátur virðuleiki, sem var frá honum sjálflum kominn og ekki endurskin embættistignar hans. Ég hafði hlakkað til þess dags,

þegar hann ætlaði að aka mér til Íngvalla, sem hann unnið svo heitt. Í stað þess mætti ég skugga þjóðarsorgar. Handan borgarinnar og fjallanna var sem mynd hans væri mörkuð, skýrum dráttum í tærar stil fornsagnanna þennan næðings-sama júlídag. Sú orðsáa mynd, sem dregin er af Njáli, ber hún ekki sama svip: „Hann var lögmáður svo mikill, að enginn fannst hans jafningi. Vitur var hann og forspár, heilráður og góðgjarn og varð allt að ráði, það er hann réð mönnum, hógvær og drenglyndur, langsýnn og langminnugur. Hann leysti hvers manns vandræði, er á hans fund kom.“

Maður nokkur sagði við mig, að á Íslandi væri nú allt með öðrum brag en á söguöld, allt nema eldsvoðarnir. Blóðrauðum eldsbjarma stafar frá hinum gömlu aettarsögum. Njáll, kona hans og dóttursonur

brunnu inni, þegar aðförin var gerð að Bergþórshvoli í Landeyjum. Vitað er eftir uppgröft á staðnum að sagan um brennuna að sér stóð í veruleikanum. Má vera að hrollur faru um okkur þegar þessar hliðstæður eru settar upp. Í öllum öðrum löndum mundi slikur bókmennalegur samanburður jaðra við að vera ósæmilegur. Á Íslandi knýr hann á og verður raunverulegur. Því að hér er sagan ekki aðeins bókmennit í — hún er útfærsla á minningum þjóðarinnar.

Samhengi er í öllu, og þó er nú allt á annan veg. Nútima Ísland, sem heyr baráttu við óblið náttúruöfl á sér umyrðalaust stað að okkar öld; þar sem húsnæðiskostur er óvenjanlegur, atvinnulifsið útlutningi háð og einstaklingshyggjan er afdráttarlaus. Það er langt frá að vera rykfallið safnland hjúpað skrúði fornsagnanna, eins og rómantskirk Norðmenni mynda sér. Samt sem áður er Ísland sameinaðra um reynslu sína og þjóðarvitund er þar sterkt en með nokkurri annarri Norðurlandajóð — ekki þarf annað en lita á hversu mikil kapp er lagt á að halda hreinleika tungunnar. Alþjóðleg teknileg hugtök renna fyrir hafnalaust inn í mál okkar, en þar eru samstundis samín yfir þessi hugtök islenzk nýyrði. Eins og við vitum öll er bilið ekki breitt milli nútima

islenzk og norrænunnar, sem var forðum okkar mál, en hljómar nū ókunnuglega í norskum eyrum. Gefur það okkur ekki visbendingu um tengsl okkar við bróðurlandið í vestri? Þjóðin er af okkar stofni — og þó þekkja fæst okkar Ísland. Og þó svo við höfum kynnt landinu í einni sjónhending, hversu erum við visari eftir svo skammvinn kynni?

Land, þar sem eldur og is eru meginöflin; í ár hefur hraunið runnið úr Heklu og askan hefur litat jöklana biksvarta. Viðáttumiklar hraunbreiður, þar sem þunnt mosalaug hefur bitið sig fast eftir fyrri gos. Brennisteinn og vatn þeytist úr iðrum jarðar. En þó er megnið af því sem við fáum augum litil, traust og tign arlegt; fjöllin gnæfa í upphafinni fegurð, naktir ásar og viðfeðmar sléttur með safariku grasi, þar sem síðhærðar saud-kindur eru ábeit. Órafjarlaegð virðist milli bæja. Einmanalegt, hrjúft, fagurt er þetta land — svo gerólikt öllum löndum öðrum. Stundum dettar manni norskt fjallalandslag í hug, en jafnskjótt finnum við, að likningin er yfirborðsleg.

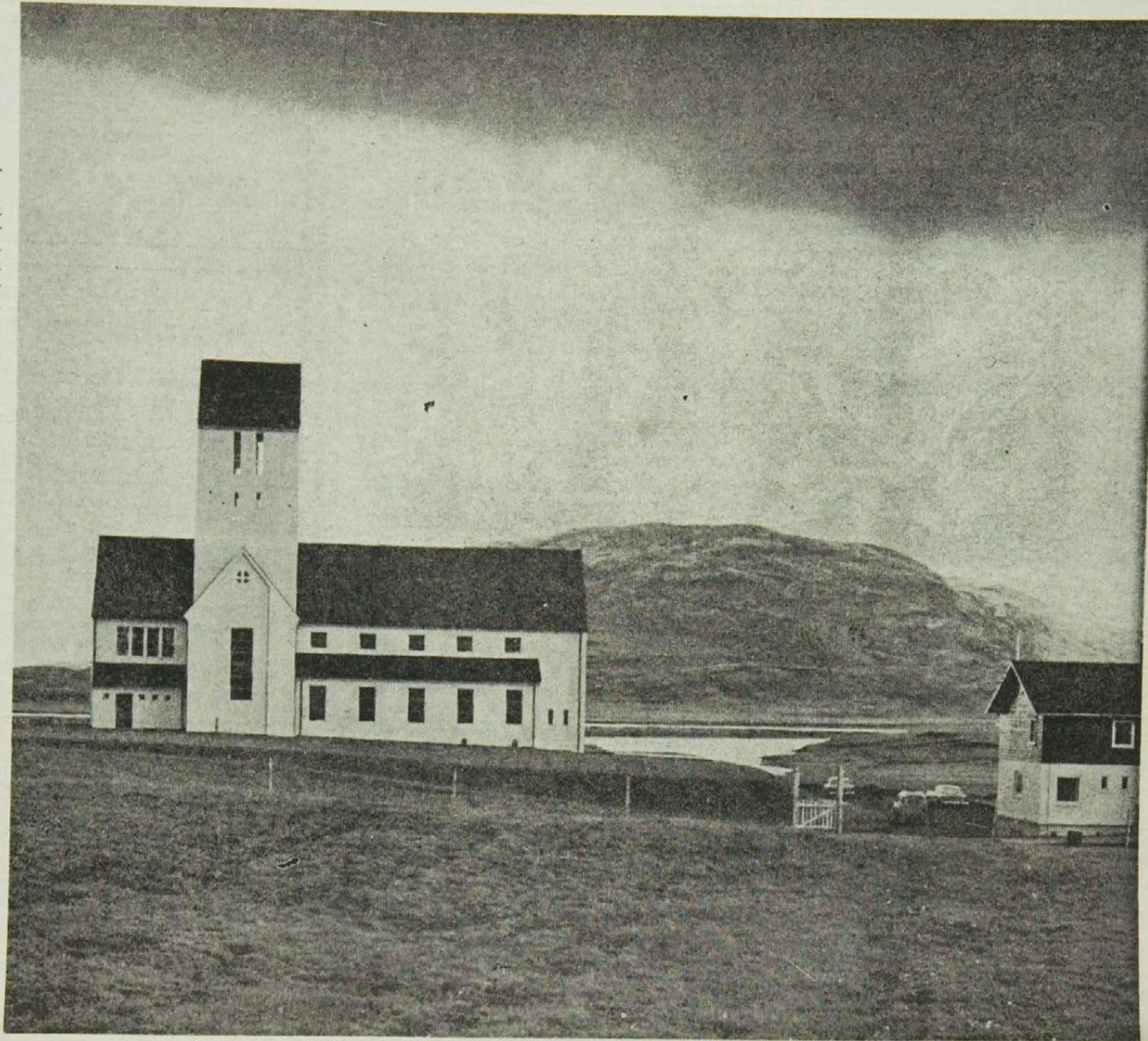
Hér hefur dugmikil þjóð háð baráttu fyrir lifi sinu við náttúruöfl og efnahagsleg skakka-föll. Margir hafa ósigrarrnir verið og margir sigrar hafa verið unnr. Þessi þjóð hefur haft mikil til að berjast fyrir, ekki aðeins daglegum þörfum og lifi sinu, heldur öllu því sem tengir þjóðina saman.

Leiðtogi þessarar þjóðar árum saman var Bjarni Benedikts son. Sum þessara ára voru þau erfiðustu, sem hið unga Ísland hefur orðið að reyna. Tryggur og traustur var hann, bæði í mótlæti og meðlæti, hann var í senn staðráðinn í að vernda sérkenni Íslands og var opinn fyrir samskiptum við Norðurlönd og Evrópu.

Þegar ég kom að lokum á Íngvelli, var landið baðad í sól. Að baki mér reis tröllslegur hamraveggur Almannagjár, fyrir framan mig breiddi úr sér landslag svo vitt og fagurt, að hliðstæðu á það sér enga; stórt spiegelslétt Íngvallavatn, tignarlegan Skjaldbreið bar við himin í langri röð snævþaktra tinda. Hér stóð Alþingi óldum saman, hér voru lögini lesin upp á Lögbergi og dómar upp kveðnir. Hér var sjálftæði Íslands gert heyrum kunnugt 1944. Hér stendur timinn kyrr; sagan og eilífðin renna saman. Og hér var hjarta hans og hér hætti það að slá. Og barna sem ég stóð í björtu sólskininu, fann ég skyndilega, að það var hvort tveggja í senn sársaukfult og rétt að hannig fór það: stórt hjarta sem barðist fyrir Ísland hafði nū sameinazt eilifri hrynjandi elds og isa.

Fagurt land

Mesti auður, sem Íslendingar eiga, er landið þeirra. Það er fagurt land með tært óspillt vatn og hreint loft. Sem betur fer hefur landinu verið tiltölulega litið spilt af manna völdum. En sú hætta er ávaltt fyrir hendi, að ill umgengni geti slegið landið kaunum. Gagn því verður að sporna af fullkominni ákveðni. Sú ábyrgð hvílir á herðum okkar, að landið verði ekki mengun að bráð, en sá menningarsjúkdómur virðist nú hvað ásæknastur eins og fregrir bera með séi. Hörmulegt er að hlusta á frásagnir Thor Heyerdahls og leiðangursmanna hans af ástandi Atlantshafsins á siglingarleið milli Áfríku og Suður-Ameriku. Á stórum svæðum hafins gátu þeir félagar ekki baðað sig í sjónum, hvað þá annað. Þessi óhugnanlega staðreynd hlýtur að vekja okkur Íslendinga til umhugsunar um, að við megum aldrei missa sjónar á því höfuðmarkmiði okkar að koma í veg fyrir, að Ísland spillið af manna völdum. Margt hefur verið gert til þess að svo verði ekki. Meira þarf þó að gera, í þessum efnum megum við aldrei sofna á verðinum. Ef rétt er á haldið, þarfum við ekki að óttast tæknina. Þvert á móti er hún hvitum galdrum, sem hægt er að nota til góðs. Íðjuver eru ekki til óprýði, þar sem bau eru rétt stadssett. Starfsemi þeittra spilla ekki umhverfinu, ef snyrtimennska og árvekni sitja í fyrirrúmi. Það er því engin ástæða til, að tæknin verði hér sá svartí galdrur, sem hún virðist hafa orðið i mörgum öðrum menninguarlöndum. Við eignum að

Frá Skálholti.

Reykjavíkurbréf

Laugardagur 18. júlí

nota hana til þess að gera landið og umhverfi okkar bjartara, lífsskilyrðin betri, en ekki verri.

Reykjavík til fyrirmynadar

Margir hafa lagt hönd á plögnum í því skyni að vernda þann fjársjóð, sem Ísland er. Okkur ber skylda til að skila því hreinu, fögru og göfugu, eins og við fengum það í hendur. Og um fram allt óspilltu af manna völdum, Reykjavík, eins og hún er nú, er talandi táknað, hvernig við eignum að umgangast landið okkar og sögustaði. Borgin er hrein. Umhverfi hennar fagur og óspillt. Utanríksráðherra Bandaríkjanna sagði einhverju sinni, þegar hann gekk meðfram Tjörnni, að Reykjavík væri perla. Vonandi eiga sem flestir ferðamenn eftir að lita landið okkar sömu augum og Dean Rusk. En þá verðum við líka að gefa þeim tilefni til þess. Okkur er mikill vandi á höndum. Okkur er ekki sízt sá vandi á höndum að sjá svo um, að erlendir ferðamenn spilla ekki því umhverfi, sem þeir sækja heim. Við verðum að veita þeim þá þjónustu, sem nauðsynleg er. Þegar umræður urðu hvað mestar á sínum tíma um Mývatn, fegurð staðarins og vernd, var bent á, að umhverfi og fuglalifi staðaði meiri hætta af ferðamönnum heldur en þeirr tæknippbyggingu, sem þar átti sér stað. Vafalaust er mikil til í þeirri ábendingu. Við eignum að hlynna svo að landinu, að það laði fram í innlendum jafnt sem erlendum ferðamönnum það beztu sem þeir eiga. Að þeir finni í samskiptum við landið það beztu í sjálflum sér. Því aðeins getur landið orðið okkur til þeirrar gleði, sem efni standa til. Og þá aðeins getum við verið sámd af því. Og stolt af að eignast hlutdeild í fegurð þess og framtíði.

Sögufrægð

Prátt fyrir sumt af því, sem sagt hefur verið hér að framan,

verður að viðurkenna, að merkar og margvislegar framkvæmdirir hafa verið gerðar á ýmsum sögutöðum hér á landi. Þar ber vitanlega hæst Skálholtsstað, sem nú er húsaður með þeim hætti, að enginn Íslendingur ber lengur kinnroða fyrir hann. Einnig er ástæða til að benda á þær margvislegu endurbætur, sem gerðar hafa verið á Þingvöllum. En þó eignum við langt í land, ádur en endurreisn þessa sögufrægasta staðar á Norðuröllum verður með þeim hætti, að við getum boðið sjálflum okkur, hvað þá öðrum, kinnroðalaust upp að heimsækja þá?

Ávallt er fyrir hendi sá möguleiki, að ferðamenn spilli islenzku umhverfi. En við því verður ekki sér, nema eftirlit sé haft með ferðum þeirra og þeir geti fengið þá þjónustu, sem nauðsynleg er. Þegar umræður urðu hvað mestar á sínum tíma um Mývatn, fegurð staðarins og vernd, var bent á, að umhverfi og fuglalifi staðaði meiri hætta af ferðamönnum heldur en þeirr tæknippbyggingu, sem þar átti sér stað. Vafalaust er mikil til í þeirri ábendingu. Við eignum að hlynna svo að landinu, að það laði fram í innlendum jafnt sem erlendum ferðamönnum það beztu sem þeir eiga. Að þeir finni í samskiptum við landið það beztu í sjálflum sér. Því aðeins getur landið orðið okkur til þeirrar gleði, sem efni standa til. Og þá aðeins getum við verið sámd af því. Og stolt af að eignast hlutdeild í fegurð þess og framtíði.

Fyrir fólkid

Allir þekkja umhyggju Bjarna Benediktssonar fyrir Þingvöllum, áhuga hans á sögufrægð staðarins og náttúrufegurð, yndi hans af gönguferðum þar um slóðir. Sá, sem gekk með honum á Þingvöllum, varð margrvisari. Stundum var það til að hlusta á skrifjálf í laufinu eða klíð fuglanna, stundum talað og skrafað og þá einlægt um eitt hvað, sem stóð í sambandi við

reisn staðarins. Oft var reyt að brjóta til mergjar óráðnar gátur í sambandi við sögu Islands og sögu Þingvalla. Hestagötur voru gengnar, grjóthellur skoðaðar: um þessa gotu komu þeir að norðan eða austan, þessa að vestan eða úr Borgarfirði. Nán voru nefnd. Gamall veruleiki reis upp í nýrri reynslu, Sr. Eiríkur Eiríksson þjóðgarðsvörður minntist með fallegum hætti hér í blæðinu á tengsl Bjarna Benediktssonar við Þingvöllum og umhyggju. Eitt af því síðasta, sem hann þurfti um að fjalla var bætt aðstaða og þjónusta á staðnum. I þeim efnum lá hann aldrei á liði sinu. Þingvelli attu ekki að vera fyrir fáa útvalda: „Fólk verður að geta notið fegurðarinnar hér,“ sagði hann eitt sinn við sr. Eirík. Og einhvern tíma gagnrýndi hann við höfund Reykjavíkurbréfs leiða Jónasar yfir því að lyngið á Lögbergi sem blánað af berjum hvert ár, yrði „börnum og hröfnum að leik.“ „Hvers vegna,“ sagði hann „skyldu börnin ekki mega tína berin á Þingvöllum. Þeim er það ekki of gott.“ Þingvelli attu ekki aðeins að vera til vegna fortíðar, heldur þeirrar framtíðar sem börnin ein eru fultrúrar fyrir. En Jónas virti hann ekki minna en önnur þjóðskáld.

Helgilundur á Þingvöllum

Bjarni Benediktsson hafði meiri áhuga en aðrir á því — og sýndi það raunar í þingraðum og á annan hátt — að Þingvelli yrði betur byggðir en nú er. Hugmynd hans og hugsjón var sú, að á Þingvöllum risi þjóðarhús, sem yrði verðugur minnisvarði og merkt táknum helgi staðarins, sögufrægð og baráttu þjóðarinna frá kúgun til sjálfstæðis. Þessi tillaga hans hlaut ekki þann hljómgrunn, sem efni stóðu til. Hann átti erfitt með að skilja það. „Þjóðarhús verður kannski

ekki reist á Þingvöllum á okkar tíma,“ sagði hann eitt sinn við bréfritara, „en það kemur fyrir eða síðar.“ Þegar hugmyndinni um þjóðarhúsins á Þingvöllum var að fálega teknis sem rann bar vitni, lagði hann alvaraðum að reynt yrði með öllum tiltekeum ráðum að bæta aðstöðuna innan þjóðgarðsins. Hann vonaðist til, að menn mundu nú taka höndum saman og byggja nýtt hús samboðið staðnum, þar sem á særilegan hátt væri unnt að taka á móti gestum og gangandi. Vonandi verður það innan tíðar. Valhöll getur ekki verið á þeim stað, þar sem hún nú stendur. Þann stað allan þarf að friða og allt nágrennið hið næsta Lögbergi og völlunum. Nú hefur islenzka ríkið eignað Vatnskot. Þaðan er eithvert fegursta útsýni að Skjaldbreið og yfir allan staðinn. Þar eru lygnar víkur, fagur umhverfi og möguleikar á góðum bilastæðum. Raunseir hugsjónamenn ættu að taka höndum saman og flýta fyrir friðun og endurreisn Þingvalla með því að beina bílaferðum að Vellanköllu og Vatnskotslandi, frá helgustu véum staðarins. Það væri i anda þess manns, sem nú er orðinn þáttur Þingvalla og þjóðarsögunnar.

En eitt þarfum við að gera öðru fremur og það sem fyrst: að sjá svo um, að sárin foldar grói og tyrft verði yfir, þar sem nú standa rústirnar eftir konungs húsið; að þar verði gerður fallegur minningarlundur, sem yrði, þegar fram liða stundir, helgur og kyrrlátur staður í hjarta Þingvalla. Ásgeir Ásgeirsson, fyrrum forseti Islands, gerir að tillögum sinni í kveðjuorðum sínum hér í Morgunblaðinu s.l. fimmtídag að á slysstaðnum verði reistur bautasteinn um „ein stað örlög.“ Morgunblaðið tekur undir hugmynd hins aldna og virta fyrrum forseta. Það eignast islenzka þjóðin nýjan stað, þar sem hún getur í hljóðlátrí þógn sameinat á miklum stundum þeirrar sögu sem biður hennar.

Ný ríkisstjórn í Finnlandi

Helsingfors, 14. júlí, NTB.
NÝJA, finnska ríkisstjórnin tekur opinberlega við voldum á morgun, miðvikudag — fjórðum mánuðum eftir kosningarnar til þjóðþingsins. Í dag voru síðustu vandamálín í sambandi við mynd um ríkisstjórnarnar leyst og hafði það í för með sér smávægilegar breytingar á ráðherralistanum. — 55. ríkisstjórn Finnlands er þannig skipuð:

Forsætisráðherra: Ahti Karjalainen (Úr Miðflokknum).

Utanríkisráðherra: Väinö Leskinen (Jafnaðarmannafl.)

Ráðherra án ráðuneytis: Elavi J. Mattila.

Dómsmálaráðherra: Erkki Tuominen (Kommúnistafl.)

Innranríkisráðherra: Artturi Jæmsen (Miðflokkur).

Varnarmálaráðherra: Kristian Gestrin (Sænski þjóðarfl.)

Fyrsti fjármálaráðherra: C. O. Tällgren (Sænski þjóðarfl.)

Annar fjármálaráðherra: Valto Kækkelæ (Jafnaðarmannafl.)

Menntamálaráðherra: Jaako Iteläe.

Annar menntamálaráðherra: Meeri Kalavainen (Jafnaðarmfl.)

Landbúnaðarráðherra: Nestori Kaasalainen (Miðflokkur).

Samgöngumálaráðherra: Veikko Saarto (Kommúnistafl.)

Verzluarmálaráðherra: Arne Berger (Fríalslyndi þjóðarfl.)

Iðnaðarmálaráðherra: Kalervo Haapavesalo (Jafnaðarmannafl.)

Fyrsti félagsmálaráðherra: Anna-Lisa Tieks (Kommúnistaflokkur).

Annar félagsmálaráðherra: Katri-Helena Eskelinen (Miðfl.) Verkamálaráðherra: Veikko Helle (Jafnaðarmannafl.)

Nýja ríkisstjórnin nýtur stuðnings 142 af allu 200 þingmönnum í finnska þjóðþinginu. Tveir þingmenn senska þjóðarflokksins hafa tilkynnt, að þeir muni ekki styðja stjórn Karjalainens. Í stjórnaranndögnunni eru samheimningarflokcurinn, dreifþýslaflokcurinn og kristilega sambandið.

Fjárveitingar til Háskólansstórauknar
Kennsla hefst í félags- og stjórnmalafraði í haust

Í FRÉTT frá menntamálaráðuneytinu segir, að ríkisstjórnin hafi ákvæðið, að í fjárlagafrumvarpi fyrir árið 1971 verði rekstrarfjárveiting til Háskólans 81

Ahti Karjalainen,
forsætisráðherra Finnlands,

Ísl. minningarguðsbjónusta

— i Kaupmannahöfn

KAUPMANNAHÖFN 14. júlí. Islenzk minningarguðsbjónusta verður haldin í Vartov-kirkju í Kaupmannahöfn klukkan 14 á sunnudag og mun séra Jónas Gislason bar minnast forsætiráðherrahjónanna, dr. Bjarna Benediktssonar og frú Sigríðar Björnsdóttur, og dóttursonar þeirra, Benedikts Vilmundarsonar.

Í dag lokaði islenzka sendiráðið minningarbókinni, sem lögð var fram til að þeir, sem vildu, gætu vottað hinum látnu við.

ingu síná með því að rita þar í nöfn sín.

Í bókina skrifuðu nær allir sendihennar erlendra ríkja í Kaupmannahöfn eða fulltrúar þeirra, svo og millið fjöldi Íslendinga, sem eru búsettar hér í landi eða voru hér á ferð. Þá höfðu formenn Íslendingafélagsins hér og formaður félags islenzku stúdenta einnig nitað nöfn sín í bókina.

Meðal þeirra Dana sem rituðu nöfn sín í bókina, eru Jörgen Jörgensen, fyrirv. menntamálaráðherra, Victor B. Strand, fyrirv. form. kaupmannasamtakannna, Franz Wendlit, framkvæmdastjóri Norðurlandaráðs, Paul Schmidt, hæstaréttarlögmáður, K. Knudtzon, herforsingi, Hans Sölvhöj, yfirmáður dánaská útværpsins, V. Bredfeldt, frá dönsku iþróttasamtökum, Thorvald Larsen, leikhússtj., Bent A. Koch, ritstj., Oscar Borum, professor, Erling Blöndal Bengtsson, professor, og fyrri frkvstj. Norræna félagsins, Bent Wellejus.

— Rytgaard.

John McKenzie

John McKenzie sendiherra hér

TILKYNTT hefur verið í London að Elisabet Bretadrottning hafi fallizt á skipun John McKenzie sem sendiherra Bretta á Íslandi, en hann teknar við störfum af Halford-MacLeod, sem nú laetur af störfum í brezku utanríkisþjónustunnar. MacLeod, sendiherra, hverfur héðan 19. ágúst, en McKenzie er væntanlegur í september, ásamt islenzkri konu sinni, Sigríði Olafsdóttur.

Hinn nýskipaði sendiherra fæddist árið 1915 og stundaði nám við háskólanum í Leeds. Hann kom til Íslands árið 1939 sem sendikennari við Háskóla Íslands, starfaði síðan næstu ár í brezka sendiráðinu hér. Árið 1945 var hann skipaður annar sendiráðsritari og varareðismaður til ársins 1958. Næstu fյor ár starfaði hann í utanríkisþáðuneytinu og síðan tvö ár í forsætisráðuneytinu. Árið 1964-67 var hann verzluarráðunautur og aðalræðismaður í Helsinki, en fór þá til Kalkutta á Indlandi sem fulltrúi Bretta og hefur dvalist þar til þessa.

Árið 1943 kvæntist McKenzie islenzkri konu, Sigríði Olafsdóttur Theódórssonar og eiga þau þrjú börn, eina dóttur og tve syni.

Pólskir flóttamenn í Danmörku

Rönne, Danmörku, 14. júlí, AP.

PÓLSKUR skipstjóri kom til hafnar hér í dag undir því yfirvarpi, að braðnauðsynlegt væri að gera við vél skipsins. Þegar hann var kominn hér til hafnar, bað hann um hæli sem pólitiskur flóttamaður fyrir sig og því aða skipverja, að því er lögreglan hér upplýsti í gær.

Tveir aðrir skipverjar neituðu

að fylgja flóttamönnunum og kröfust þess að fá að sigla skipinu aftur til Póllands. Undir venjulegum kringumstæðum hefði það verið aðbóssott, en samkvæmt upplýsingum löggreglunar kvaðst einn pólitisku flóttamannana vera eigandi skipsins. Hinir eru skipstjórin og 14 ára sonur hans og 29 ára gamall skipverji.

Akureyri, 14. júlí — HINGAÐ kom í morgun rússneskur togari með veikan mann, sem lagður var inn á Fjörðungs sjúkrahúsið. Þar var gerður á honum uppskurður í dag og heils aðist manninum vel.

Togarinn létt úr höfn aftur slómuði eftir að maðurinn hafði verið fluttur í land.

— Sv. P.

250 lestir á 3 vikum

Raufarhöfn, 14. júlí — JÖKULL BH 299 landaði hér í dag 83 lestum af fiski, sem fer til vinnslu í hráðfrystihúsið. — Jökull hefur þar með fiskað 250 lestir á sl. premur vikum.

Handfærabátar hafa aflað ágæt lega undanfarið en veiði þeirra er nú heldur að tregðast.

— Ólafur.

Vedrid í dag

VEDURSTOFAN gerði í gærkvöldi ráð fyrir haegviðri í dag um norðan- og austanvert landið og þar viða léttskýjuðu, en á sunnan- og vestanverðu landinu mun þykka upp síðdegis með suðaustan- eða austankalda.

Finnlands, Kanada, Sovétríkjanna, Þýzka alþýðulýðveldisins.

Frá utanríkisráðherrum:

Bretlands, Kanada, Tyrklands, Argentínu.

Frá ambassadórum:

Finnlands, Kanada, Sovétríkjanna, Bretlands, Bandaríkjanna, Sviss,

Júgóslavíu,

Írlands, sem og fulltrúa páfasíðols á Norðurlöndum.

Frá ýmsum yfirherfingjum Atlantsháfsbandalagsins, yfir-

manni varnarliðsins á Íslandi og

suðaustan- eða austankalda.

gvöllum:

Sonar tengt fyrsta aldarfjórðungi sveldisins órjúfandi böndum

efnahagsstefnu Íslendinga: úti lokun erlends fjármagns. Sviss neskt fyrtækni fékk leyfi til að byggja og eiga áler á Íslandi".

Dagblöð á Fjóni og Jótlandi muntust einnig Bjarna Benediktssonar ítarlega sl. laugar-dag.

NOREGUR

Aftenposten í Oslo sagði sl. föstudag við lát Bjarna Benediktssonar: „Í Noregi og á Norðurlöndum verður hans sérstaklega minnt vegna þess, að hann lagði svo rika áherzlu á að varðveita og treysta tengsl Íslands vð hinan norrænna þjóðirnar — á timum þegar hið unga lýðveldi áttu við mikla erfiðleika að striða bæði efnahagslega og í viðleitni sinni við að skapa sér sess í samfélagi þjóðanna. Stefna hans var annars vegar sú að varðveita sjálf staði Íslands og hin sérstæða menningarlega og sögulega arf en á hinn böginn gerði hann sér raunseja grein fyrir nauðsyn þess, að Ísland tæki þátt í samstarfi þjóðanna beggja vegna Atlantshafs í öruggismálum og efnahagsmálum . . . Í Noregi átti Bjarni Benediktsson marga vini, meðal stjórnálamanna og blaðamanna og annarra. Fjölmargar heimsóknir hans hingað til Noregs voru ekki eingöngu vegna opinberra erindagjörða. Honum var mikil i mun að treysta hin gömlu tengsl milli Noregs og Íslands og barði ist fyrir því í reðu og riti. — Þegar hann gegndi forseti ráð herraembætti um skeid 1961 kom hann til Noregs til þess

Lördag Dagens Nyheter. Verka 20 Lördagen den 15. juli 1970

"Uthyrning" Det krävs våld för att flytta på oss av arbetare straffas hårt

a ekki sít við um nánari tengsl Íslands og hinna Norðurlandanna. Í framtíðinni meta menn það framlag hans kannski mest af öllu. Eftir að hafa synt hlédrægni í samstarfinu

ósanngjarni. Bæði Sigríður og hann voru sérstaklega vinaföxt. Hlið fagru heimili þeirra í Reykjavík stóð alltaf opíð vin um þeirra. Hefðbundin íslenzk gestrisni var í heiðri höfð — brátt fyrir margar og þungar skyldur. Málkvægt hlutverk Bjarna Benediktssonar fyrir Ísland verður ekki ofmetið. Frá 1963 hefur hann verið í forystu fyrir íslenzku ríkisstjórninni, raunars frá sama degi og Surtsey reis úr sæ. En löngu áður var hanin orðinn hinn sterki maður íslenzkra stjórnimála. Ólafur Thors, sem var forseti ráðherra í ríkisstjórninum, sem Bjarni Benediktsson átti sæti í, mismundandi ráðherraembættum, sagði eitt sinn: „Vissulega er ég forseti ráðherra en þarna stírt

maðurinn, sem raunverulega tekur ákvæðanir í ríkisstjórninni.“ Þegar hann mælti þessi orð bentí hann á Bjarna Benediktsson. Sú stefna, sem Ísland hefur fylgt síðustu 15 árin hefur að verulegu leyti verið mótmóð af Bjarna Benediktssyni og markast af afstöðu hans til Íslands og stöðu þess í veröldinni.

I landi ákafra hugsjónamaðurinn var hann raunseismaður, sem missti þó aldrei tilfimmunguna fyrir landi sinu og sérkennum þess. Hann gerði sér skýra grein fyrir tækifænum Íslands en einnig takmörkunum þess. Það voru áreiðanlega þessir eiginleikar, sem gerðu það að verkum, að hann hélt völdum lengur en nokkur annar forseti ráðherra á síðari timum, þótt meirihlutinn væri knæppur. . . . Ísland hefur á síðustu árum orðið fyrir erfiðum efnahagslegum áföllum. Hin trausta og reynda forysta Bjarna Benediktssonar réð úrslitum um, að afleiðingar þessara áfalla urðu ekki enn veiri en raun værd á. Sætli hans verður vandfyllt. Það er erfitt fyrir hina mörgu vinni Bjarna á Norðurlöndum að hugsa til þess að fá ekki oftar tækifæri til að hitta þennan rólynða og traustvekjandi mann og hlýða á skynsamlegar og althylgisverðar samræður hans og með sama hætti er erfitt að hugsa til þess að hin bjarta og glæðvara eiginríkina hans, Sigríður, er horfin að braut.

A forsiðu *Dagens Nyheter* er grinn eflur aðalritistjóra blaðsins, Olof Lagercrantz, sem dvelst á Íslandi um þessar mundir Hann segir meðal annars: „Dauði með þessum hætti er í stil íslenzkrar sögu og ljóða. Margir hafa látið lifið undir glóandi hraunstraumi. Í hinnum mestu íslenzkra sagni, sögumni um Njál, farast Njáll og húsfreyja hans í eldi — af óvina völdum, en vissulega var það slynsi — og lítið barnabarn ferst einnig með þeim. Njáll er hinn göfugasti af hetjum sagnanna, alltaf með góð ráð á reiðum höndum og friðarins maður, stjórnvitriður,

Framhald á bis. 21

að vera við afhjúpun styttu Ingólf Árnarsonar fyrsta íslenzka landnámsmannsins í Rivedal. Meðan á Noregsdölli stóð hét hann fróðlegt erindi í Háskólanum í Oslo um hina norsku arfleifð Íslands“.

SVÍPJÓÐ
Svenska Dagbladet birti sérstaka forystugrein sl. laugardag vegna fráfalls Bjarna Benediktssonar. Það sagði m.a.: „Með hinum sorglega fráfalli Bjarna Benediktssonar, forseti ráðherra, sl. fimmudagskvöld, hefur ekki aðeins Island, heldur einnig aðrar norrænar þjóðir, orðið fyrir miklum missi. Hann varð forseti ráðherra Íslands 1963 og var jafnan síðan áhrifa ríkjur og árangursríkur leidtogi hinnar óvenjulegu samsteypu-stjórnar Sjálfstæðisflokkssins og Alþýðuflokkssins . . . Forsætis ráðherratið hans mótaðist af hraðfara þróun og framförðum. Hinn fallni forseti ráðherra átti mikinn þátt í henni. Það

innan Norðurlandaráðsins fram af varð Island stöðugt athafnæsmara á þessum vettvangi. Það kom bezt í ljós á síðasta Nordurlandaráðsfundi, sem heldn var í Reykjavík . . . Þegar síðasta kallid kom var Bjarni Benediktsson og ríkisstjórn hans reiðubúin til að gera mikil áatak í því skyni að hagnýta betur auðlindir landsins og þá fyrst og fremst þann kraft, sem í fossunum býr ásamt orkufrekum iðnaði. Á árinu 1969 var áler byggð af svissnesku fyrtækni tekið í notkun. Það er tákum um nýja tíma og þá staðföstu ákvörðun Íslendinga að hafna einangrunarstefnunni. Það eru engar ýkjur að tala um timabil Bjarna Benediktssonar í íslenzkri sögu“.

Í sama tölvublaði af Svenska Dagbladet riðar Gustaf Petréen munningarð um Bjarna Benediktsson og segir m.a.: „Það áfall, sem vinir Bjarna og fjöldyld hans hafa orðið fyrir er

Han førte Island nærmere Europa

Íslendinni myndar en óstundinni af verðlauninum.

Et tab for Norden

— Erlend blöð

Framhald af bls. 15

sem oldkar tímar hefðu þörf fyrir. Æg þekkti Bjarna Benediktsson litluð, en allir segja, að hann hafi verið maður vízkum og góðra ráða. Hann leitist við að geta að rauniveruleika kjörord Sjálfstæðisflokkins — „flokkur allra stéttar.“ Í sama blað skrifar Ingvar Oja grein um hinna látna forsetisráðherra bar sem segir: „Árið 1947 var hann skipaður utanríkisráðherra lands síns og því embætti gegndi hann til 1953. Á þessu tímabili varð hann þekktur á alþjóðavettvangi og hafði forstu um að Ísland gerðist aðili að Atlantshafsbandalaginu. Jafnvel þótt Ísland hafi i öryggismálum verið í samstarfi við Atlantshafsbandalagið og Bandaríkin hefur norræn samvinnu verið lífandi hugsjón í augum landsmanna. Bjarni Benediktsson var mikill talmaður norrænnar samvinnu og var óþreytandi við að undirstríka tengsl Íslands við hin Norðurlöndin.“ Bjarna Benediktssonar var minnti dagblóðum um gjörvalla Sviðjósl. laugardag.

FINNLAND

Hufvudstadsblaðet sagði sl. laugardag m.a.: „Dr. Bjarni Benediktsson hafði verið forseti Íslands síðan 1963 og var talinn sterkur þjóðarleiðtogi, sem hafði mikil áhrif í stjórnálfali lands síns. Hann var einn af fremstu stjórnálmönnum hins unga íslenskra lýðveldis og ávann sér viðurkenningu á alþjóðavettvangi, sérstaklega á því tímabili er hann var utanríkisráðherra.“

BRETLAND

Fregnin um fináfall dr. Bjarna Benediktssonar, forseti Íslands, var birt á forsiðu hins virta brezika diagblaða **The Times** sl. laugardag og einn fremur birti blaðið ítarlega frásögn af ævifili og störfum hans. Í minningaráordum **The Times** var bent að Bjarni Benediktsson hefði haft forstu um, að Ísland gerðist aðili að Atlantshafsbandalaginu og hann hafði samið um sérstöðu lands síns innan bandalagsins og um dvöl bandaríks varnarliðs á Íslandi.

Fregnin um lát Bjarna Benediktssonar var einnig birt á forsiðu **The Daily Telegraph**, sem sagði i minningargrein um hann, að merkur stjórnálaferill hans hefði spannað tvö meiriháttar tímabil í sögu Íslands, styrjaldarárin 1939–1945, er Ísland blandaðist inn í átok styrjaldaraöfla og sjálfstæði Íslands og stofnun lýðveldis. **The Daily Telegraph** segir, að Bjarni Benediktsson hafi verið sæmdur heiðursmerkjum margra Evrópuþjóða, m.a. hafi Georg VI. Bretakonungur sæmt hann „King's Medal for Service in the Cause of Freedom.“

FRAKKLAND

Hið heimskunna franska dagblað „Le Monde“ birti umsögn um stjórnálaferil dr. Bjarna Benediktssonar sl. laugardag. Það segir m.a.: „Enda þótt Bjarni Benediktsson hafi á yngri árum skipað sér eindreg-

i fylkingu beirra, sem óskuðu eftir fullu sjálfstæði Íslands, b.e. algjörum skilnaði við Danmörku, sem nádist 1944; var hann jafnframt inni-

hönd 1949, eftir að hafa sjálfur kynnt efni hans. Hann gerði sér ljósa grein fyrir nauðsyn þess að tryggja land sitt gegn bandarískum áhrifum, sem gætu orðið hættuleg, einkum að svíði menningarmála, sem kom fram í því, að hann átti mjög góð samkipti við sovézka ráðamenn án þess að gefa þeim nokkru sinni nokkuð eftir.“

Þá ræðir blaðið um efnahags-

EUROPE DE L'OUEST

Allemagne fédérale
L'OPPOSITION CONDAMNE AU BUNDESTAG LE PROGRAMME ÉCONOMIQUE

Italie
M. Giulio Andreotti est chargé de former le gouvernement

Finlande
Le parti du centre accepte d'entrer au gouvernement

ISLANDE
Après la mort du premier ministre M. Johann Halldor, ministre de la Justice dirige le cabinet par intérim

M. Benediktsson, un partisan convaincu de la coopération avec l'OTAN

Lettre d'Helsinki

A la recherche d'une âme

lega sannfærður um að ekki væri unnt að tryggja í raun framtíð Sögueyjunar og eðli lega framþróun hennar nema í nánni samvinnu við fyrri höf-

órðugleika á Islandi og segir svo: „Forsetisráðherran lagði sig allan fram um að reyna að róa landsmenn í því skyni að bæta ástandið. Hann lézt þegar

national Herald Tribune rekur stjórnálaferli Bjarna Benediktssonar.

BANDARÍKIN

Bandaríksa stórblaðið **New York Times** birti fréttina um andlét Bjarna Benediktssonar, forsetisráðherra á forsiðu sinni sl. laugardag og á bls. 3 þann sama dag var rakin ítarlega stjórnálaferill hans ásamt um sögn blaðsins sjálfis. Fer sú umsögn **New York Times** um líf og stört Bjarna Benediktssonar hér á eftir:

„Með íslenzkri þjóð, sem þekkt er fyrir einstaklingshyggju var Bjarni Benediktsson, forsetisráðherra, álitinn atkvæðamestur stjórnálamann og sá sem hvað viðtekust áhrif hefur haft síðustu þrjá áratugina.

Löngu áður en Ísland hlaut sjálfstæði sitt árið 1944 var hann í fylkingarbrjósta sjálfstæðishreyfingarinnar. Allar götur sínan — hann átti setti á Alþingi frá árinu 1942, gegndi fjölmörgum ráðhennamæbættum og hafði verið forsetisráðherra undangengin sex ár — hefur ferill hans orðið honum til vaxandi framdráttar á stjórnálmavísindinu, svo og markað framfarir fyrir íslensku þjóðina, sem telur 200 búsdum manns, bæði efnahagslega og félagslega.

Pótt hann væri ekki jafn litrikur persónuleiki og fyrirrennari hans, Ólafur Thors, forsetisráðherra, hefur Bjarni Benediktsson notið vinsælda i forsetisráðherrastóli. Undir forystu hans hefur Ísland reynt að laða að erlent fjármagn í því skyni að renna traustari stöðum undir atvinnulífi þess, sem einkum hefur byggzt á fiskveiðum.

Pann 1. mars fækla Ísland, undir forstjórn Bjarna Benediktssonar, inngöngu í Fríverlunarsambandalag Evrópu, en í því eiga sæti nokkrar þjóðir, sem utan við Efnahagsbandalag Evrópu standa.

Bjarni Benediktsson var utanríkisráðherra árið 1949 og gegndi þar af leiðandi forstu hlutverki, er Ísland undirritið Atlantshafsbandalagssátmálan. Ísland hefur engum her að skipa; framlag landsins er að hafa 3000 bandaríksa hermenn í bækið 30 milur suðaustur af Reykjavík.

Bjarni Benediktsson kom síð ast í heimsókn til Washington á fyrra vori. Tilefnið var endurfundir þeirra, sem höfð undirritað Atlantshafssamningar.

Bjarni Benediktsson var eftir sátt i miðstjórn Sjálfstæðisflokkins síðan árið 1936, og við formennsku tok hann árið 1961. Hann tok síðan við forsetisráðherraembætti í samsteyptsjórn Sjálfstæðismanna og Jafnaðarmanna, þegar Ólafur Thors dró sig í hlé í nóvember 1963.

Bjarni Benediktsson var maður lágvaxinn, hvíthærður með ivið þrjóskulegt og stórskorð svipmót. Hann var talinn harðkeyttur stjórnálaður og bjó yfir viðtekri þekk-

ingu á lögum og íslenzkri sögu.

Svo sem Íslendingur einn hefur orðað það, „var hann einn gáfaðasti maður landsins, en hann gat líka bitið frá sér ef svo bar undir.“

Hann fæddist í Reykjavík þann 30. apríl 1908, sonur forstumanns í sjálfstæðishreyfingunni. Hann lauk lögfraði-prófi við Háskóla Íslands 1930, og stundaði nám í stjórnlagafraði við Háskólan í Berlin í tvö ár.

Árið 1932 varð hann professor i lögum, yngstur háskóla kennara landsins. Árið 1940 varð hann borgarstjóri í Reykjavík og endurkjörinn í þá stóðu 1942 og 1945. Árið 1947 var hann skipaður utanríkis- og domsmálaráðherra, eftir að hafa i eitt ár verið full trúi Íslands hjá Sameinuðum Þjóðum. Stóðum utanríkis- og domsmálaráðherra gegndi hann fram til ársins 1953.

Hann varð doms- og mennta málarráðherra á árunum 1953–1956 og tók þá við ritstjórn Morgunblaðsins, áhrifamesta blaðs lands síns.

Bjarni Benediktsson tók að nýju sæti í ríkisstjórn árið 1959 og bá sem domsmála- og iðnaðarráðherra. Félkett hann aðallega við vandamál er að fiskiðnaði lutu, en mjög dró úr fiskveiðum ár frá ári og hafði það viðtek fyrir áhrif á efnahagslíf lands síns.

Síðan árið 1944 hefur dr. Bjarni Benediktsson verið þing maður Reykjavík og forseti Sameinaðs Alþingis var hann árið 1959.

Úr New York Times.

Bjarni Benediktsson var ekki maður, sem hafði gamanmál og glens á hráðbergi, en byrkingsleg kímnigáfa hans varð mórgum minnisstæð.

Þegar íslenzkur karlakör fór í songferð til Marokkó og Alsír árið 1950, minntist Bjarni Benediktsson þess er serkneskir sjóræningjar gerðu strandhöggi á Íslandi forðum, og höfðu fjöldi fanga á brott með sér. Fór karlakórsins bar á góma og hann sagði: „Segja mætti mér að við höfum nú loks komið fram hefndum.“

Hann kvæntist Sigríði Björns dóttur árið 1943.

THE TIMES

Dock chief's hard line on strike

Union leader flies to Jersey: state of emergency

Trevino has two-stroke lead

Spanish shoplifter

aftur virtist vera farið að rofa til, ekki sít vegna tækifaðanna, sem opnuðust við aðild Íslands að Fríverlunarsamtökum Evrópu, sem hann var einn dreginn hvatamaður að, þrátt fyrir hávar mótmæli vinstristina ðaðanlegum böndum...

Að sviði utanríkismála var Bjarni Benediktsson mjög einn dreginn stuðningsmaður Atlantshafsbandalagsins. Það var hann, sem undirritaði Atlants-hafssáttmálann fyrir Islands

af óþreytandi vinnusemi tók þessi athafnamikli stjórnála-leiðtogi sér mjög margvisleg verkefni fyrir hendir auk stjórnálastarfa. Hann ritaði mikil um lögfræðileg efni og frá 1956–1959 hætti hann setu í ríkisstjórn til þess að stjórnlangstærða dagblaði eyjarinnar, Morgunblaðinu.

Bandaríksa blaðið **International Herald Tribune**, sem gefið er út í samvinmu við **The New York Times** og **The Washington Post** í París birti fréttina um fráfall Bjarna Benediktssonar á forsiðu sinni sl. laugardag. Segir blaðið, að Bjarni Benediktsson hafi haft mikil áhrif, sem utanríkisráðherra lands síns eftir striðið og haft forstu um aðild þess að Atlantshafsbandalaginu. Inter-

VÍSIR

60. árg. — Föstudagur 17. júlí 1970. — 159. tbl.

Öll Reykjavík fylgdist með útförinni

● Útför forsætisráðherrahjónanna og dóttursonar þeirra var gerð frá Dómkirkjunni síðegis í gær.

● Prátt fyrir kalsaveður, suðvestan rok og rigningu, hlýddi mikill mannfjöldi á athöfnina, en gjallarhornum var komið fyrir norðanmegin við Alþingishúsið.

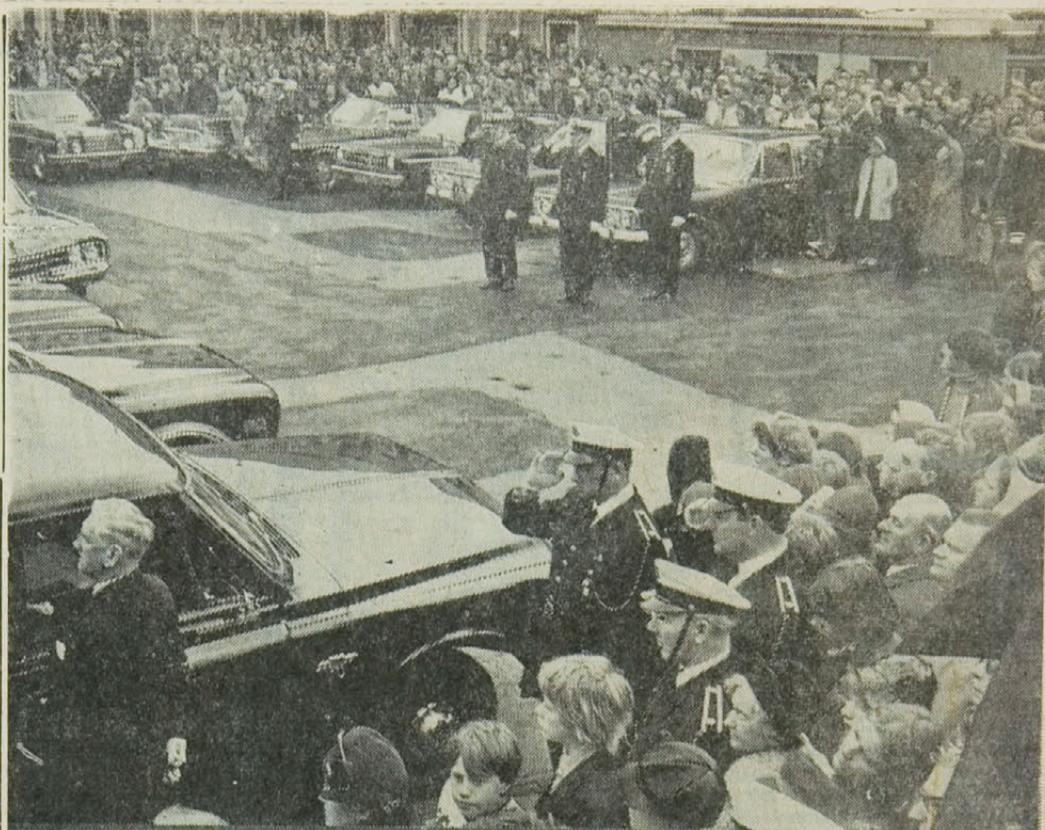
Athöfnin hófst klukkan 14, en um klukkan 15 voru kisturnar bornar út úr kirkjunni, en þar stóðu lögreglumenn heidursvörð og

Lüðrasveit Reykjavíkur lék þjóðsönginn.

Athöfnin var öll sérlega virðuleg og látaus, en erlendir gestir, sendimenn erlendra ríkja og ýmsir er komu á eigin vegum, settu mikinn svip á athöfnina.

Það var sem öll Reykjavík fylgdist með því er gerðist við Dómkirkjuna. Götur voru auðar og grafarþögn ríkti í miðborginni. Hvarvetna blöktu fánar í hálfu stöng.

—GG

Utan við Dómkirkjuna stóðu lögreglumenn heidursvörð, er kisturnar voru bornar út.

Flaug 20 metra út af veginum

— Yfir læk og út í bard

Fólkvang flaug um það bil 20 metra út af veginum uppi í Mosfellssveit í gærkvöldi. Hentist billinn bar yfir stærðar Stein út í læk og yfir hann og stöðvaðist í moldarbarði.

Petta gerðist á sjóunda tímanum, rétt austan við gamla bjóðveginn, uppi undir háheiðinni og var billinn á leið í bænn. Billstjóri slapp litlum sem ekki meiddur úr þessari sögulegu ferð, en grunur léti að hann hefði verið ólæður við stýrið. Billinn var mikil skemmdur og allsendis óókufer. Þegar ljósmyndar Visir kom barna að undir klukkan sjó var kranabill frá Vöku kominn á staðinn til þess að flytja ræflinn af vagninum í bænn. —JH

Jöklarnir rýrna stöðugt

— brátt fyrir kuldaskeið

JÖKLAR okkar Íslendinga halda stöðugt áfram að minnka. Eigi alls fyrir löngu var haldin ráðstefna jöklafraðinga við vegar að og þar hélt Guttormur Sigbjarnarson erindi um rýrnun Vatnajökuls. — Kom þar fram, að Vatnajökull heldur stöðugt áfram að skriða saman, og virðist engin breytning verða á þrátt fyrir kulda undanfarin ár.

Guttormur sagði að allir jöklar hefðu, svo sem kunnugt er,

skriðið saman á þessari öld. Til dæmis hefur Vatnajökull rýrnad um 265–360 rúmmetra samkvæmt athugunum sem ná yfir árin 1930–1968.

Flestir jöklar hérlandis hafa

hörfð verulega, þó að vísu sé það misjafnlega mikil. Guttormur sagði að margir skriðjöklar Vatnajökuls hörfuðu allt að 100 m á ári, og svo virtist sem sporður skriðjöklanna hörfðar hraðar nū en áður, en það gæti staðað af ýmsu, svo sem lands-

lagi því er jökkullinn hvíldi a.

Það er Sigurjón Rist sem helzt hefur fengið við að mæla rýrnun jöklanna frá ári til árs og er niðurstöðutalna frá athugunum hans og fleiri mælingamanna að veanta á næstunni. —GG

760 laxar hafa veiðzt í Norðurá

Laxveiði góð á landinu, en fiskur fremur smár

● „Nú er kominn sá tím, að aðalgangan byrji,“ sagði Þór

Brottrækir af tjaldstæði fyrir hávuða

FJÓRIR lífsglaðir Reykvikinger, sem fóru norður fyrir skemmstu til þess að upplifa sólskinsstundir og anda að sér hreinu lofti, og bíðuna eftir saggafulla nött í Steinum á Akureyri. — Ekki gisti þeir þarna vegna þess að ekki hafi verið rúm fyrir þá á betri gistihiðum Akureyrar, heldur urðu þeir sér úti um nætgreiðann með tónlistargáfu sinni, sem sumir vildu kalla hávuða.

Þar er til mál að taka, að piltarnir reka niður tjald sitt við sundlaugina á Akureyri, þar sem nái er risið stóreflis þorp með um 50 tjoldum stórum og smáum. Síðan látar þeir verða sitt fyrsta verk að fá sér eitthvað til þess að væta kverkarnar í sunnangolunni og þerrinum, leggjast síðan upp í loft og fara að „meditera“. Nema hvað spjallíð snýst upp í óperustíl, begar á kvöldið liður. Og það er eins og við manninn mælt: Ómúskalskír nágrannar þola ekki við í pokum sinum og rifsa sig upp með láttum til þess að klaga þetta í lögregluna. Það var um óttubil, sem hið norðlenzka pólití kom þar með farartækni undir hina sunnlenzku söngfugla í Steinum. Síðast sást hvar lagar-na verðr drógu hljólega upp hælana í kringum tjaldið og læddust með það burt af tjaldstæðinu, þar sem allt var hljótt það sem eftir lífði natur. —JH

Guðjónsson veiðimálastjóri, er við ræddum við hann í morgun.

● Veiði er yfirleitt mjög góð um land allt, en að vísu misjófn eftir einstökum ám. Netaveiði hefur verið sérlega góð í Ölfusá og í Hvítá — sömuleiðis í Hvítá í Borgarfirði.

Laxveiðin gengur bærlig. Veiði í Elliðaánum hefur verið góð. Það höfðu veiðzt 220 laxar 14. júlí og 454 laxar farið gegnum telj arann en teljarnar er ekki alveg að marka þar sem hann hefur verið í einhverju óstandi. Venjulega eru 4–5 stangir í ánum daglega og hefur dagveiðin verið 2–4 laxar á hlífum degi á hverja stöng. — Hjörleifur Hjörleifsson hjá Rafveitunni fylgist jafnan vel með ánni og laxinum og hét hann að mikill fiskur væri genginn í árnar, þó

hann hefði gengið seinna en oft áður vegna vorkulda. Ef kalt er í lofti er vatnsmagnið í ánum minna og fiskurinn gengur því verr upp.

Í Úlfarsá (Korpu) hafa veiðzt á annað hundrás laxar í sumar, en búið er við að Korpa eigi eftir að sækja sig, því veiðin batn ar venjulega þar er liða tekur á júlímánuð.

14. júlí höfðu veiðzt 760 laxar í Norðurá í Borgarfirði og úr Laxá í S-Þingeyjarsýslu hefur fengið hatt á 6. hundrás laxa.

Sá lax er veiðzt hefur í sumar á landinu er yfirleitt heldur smár, þó ekki sé það algild regla. Til dæmis hefur veiðzt sérstaklega venn lax í Hofsá og sömuleiðir voru að berast góðar fréttir frá Vopnafirði. Þar er yfirleitt byrjað seint, seinna en annars staðar. Í sumar byrjaði þar veiði er vika var af júlí og fyrstu 3 dagana veiddust þar 17 vænir laxar. —GG

Grátt niður undir sjó á Vestfjörðum

— ekkert útlit fyrir sólbaðsvedur á Suðurlandi um helgina

● Ekki viðist lunderni veðurguð anna fara batnandi, því í morgun var slydda á Vestfjörðum og grátt niður undir sjó. Hitinn var viða aðeins 3–4 stig þar vestra, en á Austurlandi eru veðurguðir betur lyntir og þar er spáð sól og hlýju um helgina. Við Reykvikinger eignum vist varla von að komast í sólbað um helgina,

þó að ef til vill komi smáglæta í dag.

„Við eignum von um helgina“ — sagði Jónas Jakobsson, veðurfræðingur í viðtal við blaðið í morgun og batti því við, að sólskinni væri allt hér fyrir ofan okkur, í 2 ja km hæð frá jörðu er glampandi sólskin. —PS

Billinn var viðsfjarri veginum, þegar hann stöðvaðist. Hafði hann þá skoppað yfir lækinn, sem sést þarna bak við billinn á myndinni.

Það var sem Reykjavík öll drúpti höfði síðegis í gær, er útför dr. Bjarna Benediktssonar, forsetisráðherra, konu hans Sigríðar Björnsdóttur og dóttursonar þeirra, Benedikts Vilmundarsonar var gerð frá Dómkirkjunni.

Athöfnin hófst í kirkjunni klukkan 14, en alllöngu fyrir þann tímum, var folk farið að hópast að Alþingishúsini og Dómkirkjunni.

Kirkjan sjálf rúmaði ekki nema örliði brot af öllum þeim fjölda er á athöfnina hlýddi, og þær var komið fyrir gjallhornum á norðurhlíð Alþingishússins og úr þeim gátu hundruð manna hlustað á það sem framför inni í kirkjunni.

Strax úr því klukkan var 13 byrjuðu ættingjar og vinir hinna

Kisturnar komnar út í Templarasund. Þær var stanzað um stund meðan þjóðsöngur var leikinn. Hluti mannfjöldans sem á athöfnina hlýddi sést í baksýn.

Frá útför dr. Bjarna Benediktssonar, Sigríðar Björnsdóttur konu hans og dóttursonar þeirra

látnu að streyma til kirkjunnar, sömuleiðis erlendir gestir og íslenskir embættismenn.

Er athöfnin hófst höfðu hundruð manna safnæti saman við norðurhlíð Dómkirkjunnar og Alþingishússins. Stóð fólkid í Kirkjustræti og í Templarsundi, en einnig voru margir sunnan við kirkjuna.

Lögreglan reyndi að halda fólk i hæfilegri fjarlægð, svo bílar gesta efttu fært um Skólabrú að suðurdyrum kirkjunnar.

Að athöfninni lokinni voru kisturnar þrýr bornar út. Kistur dr. Bjarna Benediktssonar báru ráðherrar, forseti sameinaðs þings og borgarstjórin i Reykjavík. Kistur Sigríðar Björnsdóttur og Benedikts Vilmundarsonar báru venzlammenn og vinir hinna látnu. Áður en kistunum var ekkið af stað til kirkjugarðsins í Fossvogi, var staldrað við og Lúðrasveit Reykjavíkur lék þjóðsönginn. Á meðan stóðu lög-reglumenn heiðursvörð.

Líkfylgdin fór síðan sem leiðliggur um Templarasund, Vonarstræti og út á Frikkirkjuveg, en þær var ekki undir fánaborg sem ungt folk myndaði.

Kistur dr. Bjarna Benediktssonar, konu hans og dóttursonar þeirra bornar fram kirkjuna. Fremst fer kista dr. Bjarna, þá kista Benedikts Vilmundarsonar og loks kista frú Sigríðar.

Líkfylgdin ók um Frikkirkjuveg, en þær stóð ungt folk og myndaði fánaborg.

NÝ VIKUTÍDINDI
koma út á föstudögum
og kosta kr. 25.00
Útgefandi og ritstjóri:
Geir Gunnarsson.
Ristjórn og auglýsingar:
Skiptholti 46 (Gengið inn
i vesturgalinn).
Sími 26833.
Prentun: Prentsm. Þjóðviljans
Setning: Félagsprentsmiðjan

Þjóðskörungur fallinn í valinn

Fregnir um hið sviplega fráfall dr. Bjarna Benediktssonar, konu hans og dóttersonar, er þau brunnu inni í sumarbústað forsetisráðherra á Þingvöllum aðsaranótt s.l. föstudags, kom eins og reiðarslag yfir þjóðina. Þjóðskörungur var fallinn í valinn á ágætum starfsaldri — 62 ára gamall. Jafnvel andstæðingar hans í stjórmálum drúpa höfði og syrgja þennan gáfaða málafylgjumann.

Við ætlum að leyfa okkur að birta kafla úr grein, sem birtist í stjórnarandstöðublaðinu Timanum og mun vera eftir einn af ritstjórum blaðsins (A. K.), til sönumnar því, hversu stjórnarandstæðingarnir kunnu vel að meta dr. Bjarna, þótt því væri ekki haldið opinberlega á lofti, meðan hann var á lífi:

„Bjarni Benediktsson var formaður stærsta stjórmálafloks landsins, óumdeilannlegur foringi hans og bar aegishjálm yfir næstu ráðmenn eins og á stóð. Hann var einnig ekki aðeins forsetisráðherra að nafni, heldur lang mestu ráðandi í ríkisstjórninni og forsjá hennar í flestu. Hver verður sú hin sama ríkisstjórn eftir fráfall hans? Þannig hljóta menn að sprayja.

Allir, jafnt fylgjendur sem andstæðingar, gera sér ljóst, að Bjarni Benediktsson var óvenjulega áhrifasterkur stjórmálamaðar. Gáfur hans voru miklar, skapið ríkt, málafylgjan sterk og harðskeitt, menntum og viðtæk þekking i bezta lagi og glöggskyggni á menu og mállefni eftirtektarverð. Dugnaður hans og harðfylgi juku mjög dagsverk hans. Hann var maður með sterk sérkenni í gáfnafari og máli og bjó yfir óvenjulegri minnisleikni, sem hann beitti í ræðumensku. Þeir, sem fylgdust með ræðum hans á Alþingi, sáu hann aldrei skrifa neitt hjá sér, er hann hlýddi á ræður andstæðinga, en þó gat hann síðar rakið í andsvörum efniatrið þeirra í rétti röð. Slikan hæfileika til þess að raða í minni sér því, sem munar þarf, hafa einstöku menn.“

MARGT hefur verið skrif-
ad um Jacqueline Bauvier
Kennedy Onassis undanfarin
ár; margar sögur sagðar af
henni — og ekki allar henni
i vil.

Peir, sem hafa haft viðtölvið hana, segja að aldrei sé að vita hvaða hlið hún sýni á sér. Hún getur verið gal-gopaleg, háðsk, þægileg eða blíð, allt eftir því, hvaða gallinn er á henni. Sem sagt: hún er hin margbreytilega og öræðna kona, sem alltaf kemur á óvert.

Ameríkska pressan dáiði hana meðan hún dvaldi í Hvita hússinu. Hún var óþekkt, ung stúlka, þegar hún flutti þangað. Blaðamenn kölluðu hana prinsessuna, sem hefði allt, jafnvel forseta Bandaríkjanna.

Hún kom, sá og sigrædi með glæsimennsku sinni og höfðingsskap.

En þó attí hún óvini innan raða blaðamanna, sem sögðu hana eyða um of i veizlum Hvita hússins, en oft voru það „þér“, sem þóttust hafa verið afskiptir við úthlutun boðsmiða.

Þegar Kennedy forseti var myrtur, hætti pressan að gagnrýna hana, enda hefðu fáar konur staðið sig betur en hún, eftir þennan hræðilega atburð.

De Gaulle fyrrum Frakklandsforseti sagði að þá hefði hún sýnt öllum heiminum, hvernig ætti að hegða sér.

En friðurinn stóð ekki lengi. Einu til tveimur árum eftir dauða forsetars fóru blöðin að gagnrýna hana fyrir allt milli himins og jarðar. Hún var ávít fyrir að fara út að borða með filmstjórnun, fyrir að láta skýra staðið eftir forsetanum, eða þá að láta það ógert. Allt ætlaði um koll að keyra, er hún mætti ekki, þegar Lyndon B. Johnson var settur í forsetembættið.

Við þessi orð höfum við litlu að bæta.

Skarð þessa skörungs mun vandfyllt og ógerningur að spá um hvernig takast mun að halda saman hinum óskyldu öflum innan Sjálfstæðisfloksins, eftir fráfall hins áhrifasterka formanns hans. Það mun siðar koma í ljós.

Við samhryggjumst ætt-
ingum þeirra hjóna og litla barnsins. Það var örlagaríkur harmleikur, sem gerðist þessa óveðursnótt á helgasta stað Islands. Þjóðin öll er harmi slegin.

EKKI jukust vinseldir
hennar þegar hún krafðist
þess að láta taka vissa kafla
út úr bókinni, sem William
Manchester samdi, „Dauði
forsetans“, og heimspressan
taldi hana óalandi og óferjandi
eftir það.

Pegar hún svo giftist Ari-
stotele Onassis í október
1968, tók almenningur frétt-
inni eins og persónulegri
móðgum. Pressan var ekki
lengi að finna úr hvaða átt
vindurinn blés, hún sá að
goðið var fallið af stallinum
og þá var um að gera að not-
fara sér það. Nú var hún
engu var likara en að hún

væri ótýndur svikari.

EKKI batnaði umtalið eftir
að Mary Barnelli Callaghan
gaf út bókina „Lif mitt með
Jacqueline Kennedy“. Hún
taldi Jacqueline smásmugu-
lega við aðra, eyðlusama við
sjálfa sig, geðillan hard-
stjóra, sem hefði krafist þess
að skipti væri á rúminu sinu,
ef hún lagði sig smástund að
degi til, og þar fram eftir
götumum.

Bók þessi, sem var argasta-
slúður, stakk mjög í stúf við
bók þá, sem skrifusð var um
Jacqueline átta árum áður og
hét „Hin yndislega brúður“.
Það, sem í ljós kemur, þeg-

ar verið er að tala um Jacqueline, er, að hún hefur ekkert breytzt, eins og pressan vill vera láta. Hún hefur ekki snúist frá því að vera góð og til þess að vera vond. Hún hefur alltaf haft margbreyti-
lega skapgerð.

Pressan gerir mikil úr
naturklúbbaförðum Jacqueline
og vill láta líta svo út
sem hún sé á El Morocco á
hverju kvöldi. Skreppi hún í
bió með vinum sinum minn-
ast blöðin yfirleitt ekki orði
á það, svo ekki sé talað um
öll þau kvöld, sem hún er
heima með börnum sinum og
hjálpar þeim með heimaverk-
efnin sin úr skólanum.

Einsettu þér að standa rétt og vera beinvaxin

Er það ekki ótrúlegur feg-
urðarauki á sérhverjum, ef
hann er beinvaxinn og ber
sig vel á velli? Þó geta flest
ir eða allir rétt úr bakinu
og orðið spengilegir á að
hún áður nokkurs tilkostn-
aðar.

Þú hefur tvønnskonar
vöxt — þann letilega og
ljóta. Takið eftir hversu
allt — hakan, brjóstin, kvið
urinn — allt slútir og gerir
hana ólánlega og óeðlilegum.

Það er munur að sjá
stúlkum með hveldan barm,
fallegan rass og strengda

kviðvöðva.

Ef fólkii væri ljóst, hve
óhollt það er fyrir heilsuna,
að hafa innfallið brjóst og
sofandi kviðvöðva, myndu
kvíllarnir vera færri og út-
gjöldin vera minni til með-
alakaupa.

I gær heimsótti mig ung
kona, sem hrelldi mig bein
linis. Slæm likamsstaða
margra ára hafði orsakað
það, að kviðvöðvar hennar
voru slakir og teygðir, svo
mjög að hún var komin
með áberandi og drjúpandi
maga. q Ég tók eftir því að

begar hún stóð upp við
skrifborðið mitt, lét hún
magann ósjálfrátt hvila á
borðbrúnni.

Aðra konu þekki ég, sem
hefur alveg afmyndað vóxt
sinn með því að sfáhád-
vallt með aðra mjöldmina
aftur undan sér og magann
slútandi fram. Og svo er
hún að kvarta yfir sifelldum
bakverk og harðli!

Stattu bein og í báða fætur
jafnt, áreyndlulaust. Strengdu inn kviðvöðvana
og þendu út brjóstið. Dragðu jafnframt axlirnar
niður og aftur. Gættu þess
að spenna ekki mjáðmirnar
aftur fyrir þig. Pessi staða
er eðlileg öllum heilbrigðum
mönnum, eykur aðrættar-
afl þeirra á aðra og eflir
starfsþrek þeirra. Það er
auðvelt að standa á þennan
hátt, ef maður imyndar sér
að verið sé að toga mann
upp á eyrunum.

Einsettu þér að standa
svona. Taktu bara eftir því,
hversu oft að dag þú gripur
sjálfa þig í því að standa
hokin, og ef þú réttir úr þér
i hvert skipti sem þú verður
þess vör, venur þú þig von
bráðar að bera þig vel á
velli.

Ef þú venur þig á réttar
stellingar þarf hvorki á
fimleikum né lyfjaintökum
að halda. — Gleymum
því ekki, að slæm likams-
stelling lýtt vóxt þinn, ger
ir þig feitari en þú ert í raun
og veru. — Ef þú einsetur
þér nú þegar að standa rétt
og hefur það hugfast næstu
daga, losnar þú við þessi
likamslyti. (Pýtt).

Telurðu kjark úr börnum?

Barnið var að reyna að
komast yfir girðingu úr
timbri, til þess að nái í rauða
boltann sinn. Girðingin var
lág, en barnið var ekki heldur
hátt í lofti. Það var ör-
fárra hundraða daga gam-
alt, kumni fáein orð og hafði
litla lífsreynslu.

Ég hljóp til og ætlaði að
hjálpa litla stúfnum minum
en móðir hans aftraði mér
frá því.

„Lofaðu honum að glima
við það einum,“ sagði hún
blíðlega.

„En girðingin er alltof há
fyrir hann“.

„Já, það sjáum við bæði,
en ekki hann,“ svaraði hún.

„Pað dásamlega i fari barna
er einmitt, að þau breytast
aldrei á því að glima við ó-
viðráðanleg viðfangsefni og
tekst stundum að sigrað a ekki.

Þeim. Þau biðja grátandi
um að fá tunglið, og sá dag-
ur er nú runninn upp,“ sagði hún og brosti lítið eitt,

„að mónnum hefur tekist að
ná þangað.“

Á meðan vorum að
tala saman hafði litli kútur-
inn borið litinn stóli, sem
hann átti, að girðingunni og
klifrað upp á hann. En hann
komst að raun um að stóll-
inn var ekki nógur háar, svo

að hann náði í smákassa og
lét hann upp á stólinn. Sið
an klöngráðist hann með
míklum baegslagangi upp á
allt saman, tókst að komast

upp á girðinguna, vógg þar
sal! „Itla stund, rjóður og
móður, lét sig svo falla nið-
ur í hinn garðinn og greip
boltann sinn sigri hrósandi.

Girðingin var of há fyrir
hann, en hann vissi það
tekst stundum að sigrað a ekki.
(Pýtt).

DJÓÐVIJLJINN

Fimmtudagur 16. júlí 1970 — 35. árgangur — 157. tölublað.

Nýir kjarasamningar undirritaðir

Allir kaupliðir hjá togarasjómönnum hækka um 17,5%

□ Náðst hefur samkomulag um nýja kjarasamninga togarasjómanna, og voru þeir samþykktir með fyrirvara um samþykki félagsmanna. Samningarnir gilda til 10. júlí næsta ár. Einnig er ákveðið að kauptrygging bátasjómanna hækki um 17½%.

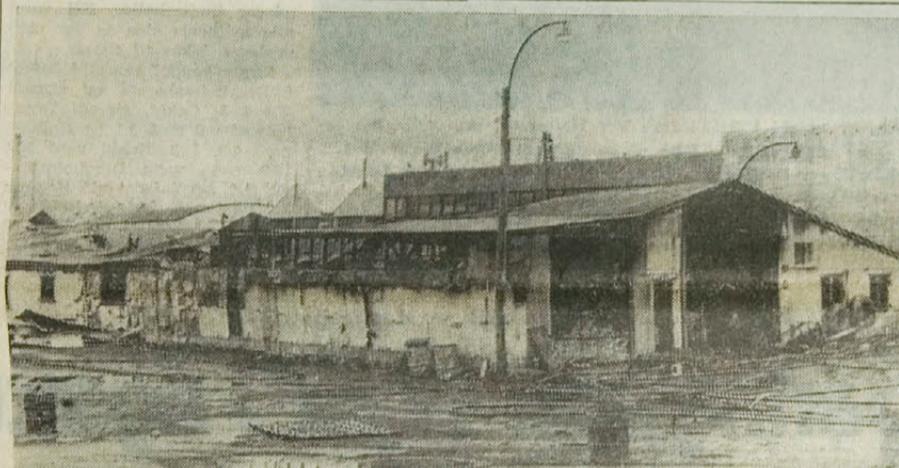
★ Aðalatriðið í hinum nýju samningum en það, að fastakaup og allir kaupliðir hækka um um 17½%. Fæðispeningar hækka úr 115 kr. í 135 kr. á dag. Þá er nýtt atríði í samningum, að ef ferri eru á skipi en 30 í veiðiferð, þá fær hver maður sem vinnur á dekkjum 15 kr. á dag fyrir hvern sem á vantar að skipverjar séu 30. Skilt er samkvæmt þessum nýju samningum að landa lifur og lýsi hvert sinn

sem aflla er landað og óheimilt að safna því saman marga túra í skipinu.

★ I nýju samningunum er einnig ákvæði um að óheimilt sé að leggja af stað í veiðiferð á Þorlákssmessu, aðfangadag jóla, jóladag og 2. f. jólum og einnig á timabílinu frá miðnætti laugardaginn fyrir þáskatilum miðnættis á þáskadag.

★ Samningarnir gilda frá 10. júlí og verða í gildi í eitt ár. Þó skulu þessir nýju samningar gilda fyrir alla veiðiferð beirra skipa sem byrjuð voru túr fyrir 10. júlí.

★ Þau félög sem standa að þessum samningum eru: Sjómannafélag Reykjavíkur, Sjómannafélag Hafnarfjarðar, Sjómannafélag Akureyrar, Verkalýsfelagið Vaka Á Siglufirði, sjómannadeild Verkalýsfelags Akraness og Matsveinafelag S.S.I. Jafnframt þessum samningum um kjör togarasjómanna var ákveðið að kauptrygging sjómannana á bátaflotanum hækki um 17½%.

Verkstæðisbyggingin er gjörónyt. — Ljosm. Þjóðv. A.K.

10-15 miljón króna tjón er verkstæðishús SVR brann

★ Tjón Strætisvagna Reykjavíkur af bruna í viðgerðarverkstæði við Kirkjusand í fyrrinótt er lauslega ætlað 10-15 miljónir króna.

★ Þrír strætisvagnar brunnu, svo og verkfæri og varahlutalager. Hafa nú verið gerðar bráðabirgðarádstafanir til að áhrif brunans á rekstur strætisvagnanna verði sem minnst. Var strax í gær samið við erlenda

aðila um að varahlutir verði sendir flugleðis, þegar mikilleggur við. Viðgerð á strætisvognunum fer á næstunni fram á trésmíðaverkstæði SVR.

Eirkur Ásgeirsson, forstjóri SVR gaf þessar upplýsingar í gær. Sagði hann að eldsuptök væru enn ókunn. Verkstæðishúsú sem brann er til húsa rétt neðan við þvottastöð SVR. Ofan við þvottastöðina er trésmíðaverkstæði og er ætlanin að viðgerðir á gangverki og undirvögnun fari fram þar, en viðhald á vögnum verður að biða fyrst um sinn m.a. vegna húsneðisvandamálanna. Eirkur sagði að einn strætisvagninn sem brann hefði verið einn af þeim 39 sem keyptir voru fyrir tveimur árum, hinir tveir voru eldri. Skiptimiðavalar brunnu og peningarbrúsar. Adeins tvær skiptimiðavalar voru geymdar annarsstáðar og eru þær nú í notkun á leiðunum í Breiðholt og Árbæjarhverfi. Hefði hann verið að taka til ýmislegt dót sem hann ætlaði að hafa með sér í ferðalag á föstudaginn. Hann heitir Elias Arnason og er 38 ára gamall.

Sprenging varð i gastæki í búðarhúsi á Álfheimum 23 í fyrrinótt klukkan hálfjölgur og brendist maður alvarlega. Liklegt er talið að lekið hafi úr 4-6 litra gaskut sem var í herbergi á annari heð, og að maður sem var staddir hafi kveikt sér í sigarettu, eða ætlað að kveikja á gastækinu.

Maður brenndist alvarlega er sprenging varð í ibúð

Inn, færðist til með dyrastafnum. Ibúar hússins gátu slökkt eldinn, sem var ekki ýkja mikill, áður en slökkviliði kom. Maðurinn var fluttur á Slysavardstofuna og liggur nú á Borgarspítalnum. Hann brenndist illa á höndum, brjósti og andlit, en mest á fótum. Hefði hann verið að taka til ýmislegt dót sem hann ætlaði að hafa með sér í ferðalag á föstudaginn. Hann heitir Elias Arnason og er 38 ára gamall.

Einföld og virðuleg útför

I dag fer fram frá Dómkirkjunni í Reykjavík útför dr. Bjarna Benediktssonar forsetaráðherra, eiginkonu hans, frú Sigríðar Björnsdóttur og Benedikts Vilmundarsonar, dóttersonar beirra, Athöfnin verður lálaus og virðuleg. Útvarpad verður frá henni og gjallhornum verður komið fyrir við Al-

bingishúsíð að Austurvelli og fandýr Alþingishússins, en þar verður komið fyrir sáum fyrir almenningu.

Útförin hefst kl. 2 siðdegis. Stundarsjórðungi áður leikur Lúðrasveit Reykjavíkur sorgarlög á Austurvelli, en athöfnin hefst með orgelleik, þá verður sunginn sálmur, en biskup Islands, herra Sigurbjörn Einarsen flytur þvínest kveðjuorð. Þá leika Ragnar Björnsson og Pétur Þorvaldsson á orgel og selló, og dómþófastur, séra Jón Auðuns flytur minningarord. Loks er sálmasöngur, samleikur og orgelleikur.

Lúðrasveit Reykjavíkur leikur þjóðsöngin, er kisturnar hafa verið bornar úr kirkju Ráðherrar, forseti sameinaðs Alþingis og borgarstjórim Í Reykjavík bera kistu forsetisráðherra úr kirkju, en vinir og vandamenn kistur frú Sigríðar Björnsdóttur og Benedikts Vilmundarsonar.

Fundir hefjast kl. 3 siðdegis á laugardag. Haukur Hafstaða bóndi í Vík, formaður kjördæmisráðs, settur fundinn en síðan mun Ragnar Arnalds, formaður Alþýðubandalagsins, ráða um stjórnmálaviðhorfið og starfið í kjördæminu. Um kvöldið er ráðgerð ferð út á Skaga.

Eftir hádegi á sunnudag munu umræður snúast um hagsmunamál kjördæmisins og Norðurlandsáætlunina og mun Benedikti Sigurðsson á Siglufirði hefja umræður.

Opinberar skrifstofur lokaðar

Vegna útfaraðr dr. Bjarna Benediktssonar forsetisráðherra, konu hans og dóttersonar, verða allar opinberar skrifstofur lokaðar frá hádegi í dag, fimmtudaginn 16. júlí.

Forseti Islands og forsetafrú verða viðstödd athöfnina, svo og fjöldi erlendra sendimanna. Kirkjubekkir uppi verða opnir almenningu kl. 13.40. Minningargræinar um hin látnu eru á 5. siðu Þjóðviljans í dag.

Kjördæmisráðstefna á Norðurlandi vestra

Um næstu helgi verður haldin kjördæmisráðstefna Alþýðubandalagsins á Norðurlandi vestra í húsi Sjálfsbjargar á Sauðárkrúki.

Fundir hefjast kl. 3 siðdegis á laugardag. Haukur Hafstaða bóndi í Vík, formaður kjördæmisráðs, settur fundinn en síðan mun Ragnar Arnalds, formaður Alþýðubandalagsins, ráða um stjórnmálaviðhorfið og starfið í kjördæminu. Um kvöldið er ráðgerð ferð út á Skaga.

Eftir hádegi á sunnudag munu umræður snúast um hagsmunamál kjördæmisins og Norðurlandsáætlunina og mun Benedikti Sigurðsson á Siglufirði hefja umræður.

Parf löggæzlan ekki að hlíta landslögum?

Skjaldamerki Islands — ekki Þeturs Sig.

bordi við að skjaldamerki af hinni réttu lögbóðnu gerð séu ekki til. Blaðið hefur þó heyrt að í birgðageymslu Skípaðtgerðarar ríkisins sé til nóg af skjaldamerkjum til notkunar á skípum, — líka varðskipum.

Og nú spyr Þjóðviljinn: Getur ein af æðslu stofnunum löggæzumála á Islandi sniðengið að vild íslenzk lög — eða er lagákvæðið frá 1935 „Skjaldamerki Islands skal á þeim (be. varðskipum landsins) vera“ að engu hafand?

Öbreytt framboð og kjörskrá í aukakosningunum á Seyðisf.

— verður þá að kjósa aftur ef ekki fæst starfshæfur meiri hluti í bæjarstjórninni

að koma saman til þess að fjalla um málid, en hún hefði enn ekki séð úrskurð ráðuneyti. Hins vegar hef ég frétt, sagði Gísli, að allt skuli vera óbreytt; óbreyttar listar og óbreytt kjörskrá.

— Einhverjar viðræður hafa staðið yfir frá kosningum um myndun meiri hluti á Seyðisfjörði.

— Já, þá er rétt, en þáð hefur ekki gengið enn. Kosningar fóru þannig: A-listi Alþýðulflokkssins hlaut 80 at-

kvaði og tvo menn kjórn, B-listi Frumsoknarflokkssins 76 atkvædi og einn mann, C-listi Sjálfstæðisflokkssins 87 atkvædi og tvo menn kjórn, D-listi Alþýðubandalagsins 46 atkvædi og einn mann kjórin og H-listi ólæða 142 atkvædi og 3 menn kjórn, „Oháðir“ hóðu því flesta menn í bæjarstjórninni samkvæmt þessum kosningum. Ágreiningur reis svo út af sex utankjörfundaratkvæðum. — Óll

Framhald á 7. siðu.

ÞJÓÐVILJINN

— Málagni sósialisma, verkalýðshreyfingar og þjóðfrelsí —

Otgefandi: Útgáfufélag Þjóðviljans.

Framkvæstjóri: Eiður Bergmann.

Ritstjóri: Ivar H. Jónsson (áb.), Magnús Kjartansson

Sigurður Guðmundsson

Fréttarritstjóri: Sigurður V. Friðþófsson

Ritstjórfulltrúi: Svavar Gestsson.

Auglýsingastjóri: Olafur Jónsson.

Ritstjórn, afgreiðsla, auglýsingar, prentsmiðja: Skólavörðust. 19. Sími 17500 (5 linur). — Áskriftarverð kr. 165.00 á mánuði. — Lausasöluverð kr. 10.00.

Úr minningaráðum

Magnús Kjartansson ritstjóri Þjóðviljans segir í minningaráðum um Bjarna Benediktsson í Þjóðviljanum í dag, en þessi minningaráð reit Magnús fjarverandi í sumarleyfi sínu: „Stundum er sagt að við Íslendingar séum eins og ein fjölskylda, og þegar voveiflegir atburðir gerast gefur sú samliking rétta mynd af viðbrögðum landsmanna. Slíkir atburðir eru annað og meira en fréttir; þeir verða nærgöngulir við hvern mann, snerta tilfinningar hans. Við erum svo fáir, Íslendingar, að gagnkvæm tengsl okkar verða miklu nánari en gerist hjá stærri þjóðum; vandamálin ekki fjarlæg heldur persónubundin. Þegar forsætisráðherra Íslands ferst með sviplegum hætti, ásamt ástvinum sinum, gerist þess ekki þörf að fyrirskipa þjóðarsorg á Íslandi; þau viðbrögð eru sjálfgefin.“

Krafa um mannréttindi

Nú í vikunni tilkynnti menntamálaráðherra nokkrar breytingar á fyrirkomulagi námslána til íslenzkra námsmanna heima og erlendis. Ýmislegt í þeim ákvörðunum ráðuneytisins er sannarlega til úrbóta, en mikið vantar á að þetta námslánakerfi sé hafið yfir gagnrýni. Samkvæmt hinnum nýju tillögum eru nú lánaðar hærri upphæðir til námsmannana en áður. Þannig fá námsmenn á fyrsta ári að jafnaði um 90 þúsundir króna í lán en fengu áður 55 þúsund krónur í lán. Námslánakerfið sem nú er í gildi er þannig að námsmenn geta á sjö árum fengið í lán 730 þúsund krónur, en þá þurfa þeir á sama tíma að fá til láns annars staðar rúm 300 þúsund og er gert ráð fyrir að sjálfsaflafé námsmanns í sumarleyfum á námstímanum sé 280.000 krónur. Dæmið lítur því þannig út að þegar námsmaðurinn hefur lokið 7 ára námi skuldar hann eina miljón króna miðað við það námslánakerfi sem nú er í gildi og miðað við það að námsmanninum takist á námstímanum að afla sér 300 þúsunda eftir öðrum leiðum til dæmis með víxum í bönkum eða aðstoð ættingja. Þannig er ljóst, að enn um sinn verður nám forréttindi hinna efnuðu og það er staðreynd sem verður að hafa mjög alvarlega í huga.

Sósialistar hafa í ár og áraðugi hamrað á nauðsyn þess að hér verði komið á námslánakerfi sem launi menn við nám og námið þannig viðurkennt á sama hátt og hver önnur þjóðfélagsleg vinna. Nám verður ekki jafnaðengilegt öllum fyrr en slíkt kerfi hefur verið tekið upp. Það eru aðeins sjálfsögd mannréttindi að hver og einn geti stundað það nám sem hugur hans stendur til, krafan um námslaun er krafa um mannréttindi og þá mannréttindakröfu verður að hefja hátt á loft og bera hana fram til sigurs. — sv.

Helgi Þorkelsson, klæðskeri

Fáein minningaráð

Í dag er borinn til moldar einn af brautryðendum íslenzkran verkalýðshreyfingar, Helgi Þorkelsson fyrverandi formaður Skjaldborgar. Allt frá árinum 1916, er hann geriðst einn aðalvataðaður að stofnun Klæðskerafélagsins Skjaldborgar, er stofnð var í júlimánuði það ár, hefur hann ávalt staðið í fremstu víglinu verkefnið sín.

Þegar Helgi, ásamt noldkrum óðrum, gildið fyrir stofnun Skjaldborgar var vinnutími klæðskera 66 stundir á viku og launakjörin í öfugu hlutfalli við vinnustundsfjöldann. Hann varð ritari í fyrstu stjórn félagsins og gegndi því starfi bar til hann tók við formennsku í félagini árið 1923 og var formenndur þess ósíðið þangað til 1967, en þá voru starfsskraftar hans mjög farnir að bila, enda vinnudagurinn orðinn nokkuð langur. Ári eftir að hann léti af formennsku í Skjaldborg, var hún svo sameinuð Ilju, félagi verksmáðjufólks, og má því seggja að Helgi hafi verið einn aðalstjórnandi félagsins allan starfsmánuði.

Það er vist ekki ofmælt þó sagt sé að forystumenn verkalýðshreyfingarinnar hafi ekki verið í athaldi hjá atvinnurekendum á fyrstu árum hennar, og má því nokkuð marka hvilur starfsmáður Helgi hefur verið í sinni starfsgrein, að hann vann hjá sama atvinnurekandanum ósíðið frá 1920 og til ársloka 1967, að fyrirtækjóð var lagt niður.

Eg held að eg rýri ekki hlut neins af félögum Skjaldborgar þó að eg fullyrði að meginhluti félagsstarfssins hafi hvit á hér um Helga Þorkelssonar allt frá stofnun félagsins enda var han návalt kosinni einhvern, jafnvel á þeim árum er pólitiskar deilur voru hvad mestar innan verkalýðshreyfingarinnar og fóru mén þó ekki í neinrar grafgötur um skoðanir hans á þjóðmánum. Ær það óreikur vitnisburður um það mikla traust er félagsmenn báru til hans.

Þessi fáu orð eiga ekki að vera nein eftirmæli, en með beim vil ég aðeins tjá gómlum verkalýðjanda og baráttumanní þakklæti mitt og virðingu fyrir langt og óeigingjart starf í þágu íslenzkra verkalýðshreyfingar.

Björn Bjarnason.

I dag verður gerð frá Foss-voðugskapelli útför Helga Þorkelssonar klæðskera, en hann lézt þann 8. þ.m. á 84, aldursári. Hann hafði því náð háum aldiri, enda oftast búið við góða heilsu. Athyglisvert var hve bessi háldraði heiðursmaður hét reið sinni fram til hins síðasta. Að níunda tugnum gekk hann bráðbeinn og léttstigur um götur borgarinnar og hefði margur sem yngri er talizt fullstendur af fasi hans og útliti.

Helgi var feedur 16. des. 1886 í Sauðagerði í Reykjavík. Var hann sonur ljónanna Oddnyjar Sigurðardóttur og Þorkels Sigurðssonar sjómanns. Hann óll allan aldur sinn hér í borg. Nám í klæðskerainn hóf hann hjá Guðmundi Sigurðssyni klæðskerameistara 1902 og útskrifaðist 1906. Hann vann að iðn sinni hjá Vörðuhúsini til 1920 er hann hóf stórfjárhá Arna & Bjarna. Hjá því firma starfaði Helgi úrtakaðust allt til ársins 1967 er hann hættir stórfum 81 árs gamall.

Helgi Þorkelsson kvæntist Guðríði Sigurbjörnsdóttur, aett-aðri frá Isafirði, 28. maí 1921. Eignudust þau fífugur börn: Kjartan forstjóri í Reykjavík, Sigurður iðnverkakonur, er jafnan dvaldist hjá foreldrum sínum, en lézt 2. maí s.l. eftir

langa vanheilsu. Einar læknir á Akranesi og Baldur verkemann í Reykjavík. Guðríður lifir mann sinn og höfðu þau Helgi verið nær hálfu öld í hjónabandi, en hann fíll frá.

A yngri árum starfaði Helgi mikil í spórtahreyfingunni og tók það pátt í glímu og frjálsum spróttum. Var hann m.a. páttakandi í meistaramóti í frjálsum spróttum 1911 og var þó í úrvalsflokk ÍR. Helgi starfaði í Fríkirkiðsflóðnum meðan séra Haraldur Nielsón gegndi þar prédikunarstórfum og var með þeim gott samstarf. Síðar gekk Helgi í Guðspeki-félagið og var þar lengi virkur báttakandi.

Pegar stórtarfélög klæðskera, Félagið Skjaldborg, var stofnað árið 1916 var Helgi strax kjörinn í stjórn þess. Formaður félagsins varð hann 1923 og gegndi því starfi ósíðið til 1967, er félagið sameinuði Ilju, félagi verksmáðjufólks. Félagið Skjaldborg hafði kjörð hann heiðursfélaga sinn fyrir langt og farselt starf að mállefnum þess. Veit ég að Helgi bötti mjög veitt um þá viðurkenningu félaga sinnar enda hafði hann vel til hennar umnið.

Helgi Þorkelsson var mikill áhugamaður um verkalýðsmál og gegndi eins og fyrr segir lengi trúnaðarstórfum fyrir stétt sín og samtök hennar. Munu fáir eða engir menn hérleidnis hafa staðið í fararbroddi stéttarsamtaka verkaðsfolks jafn lengi og hann. Þessu olli hvortveggja í sem, brennandi áhugi hans sjálfs fyrir hagsmunamálum stéttarsyntkina sinnu og velferð félagskaparins, og svo óbrigðið traust félagsmanna, sem aldrei höfðu reynt hann að örðru en einstakri trúmannsku og fórmáfi og tildu því með rétti að mállefni félagsins og forsta hagsmunabaráttu þess var eið fyrir óruggustum höndum, þar sem hann var.

Eg átti þess kost að kynnast Helga Þorkelssyni allnáð þau ár sem ég starfaði að vegum verkalýðshreyfingarinnar. Hélt kunningsskapur okkar æ síðan. Hann var áhugasamur, traustur og sívakandi forystumáður félagsins, Helga bötti mjög veitt um Félagið Skjaldborg, enda hafði hann byggt það upp og unnið að þroska þess og viðgangi öllum mönnum fremur. Hann viði veg félagsins sem mestan og laut ekki að neinum smámunum fyrir þess hond væri annars kostur. Hann var stoltur fyrir hond starfsgreinar sinnar og stéttar og forsta hans var farsel og skilumáttur.

Aðræði fóru með ógreiddum tryggingsjöldum til Tryggingarstofnunar ríkisins, sem greiðast áttu í janúar og júlí s.l., svo og öllum gjaldföllnum, ógreiddum þingjöldum og tryggingsjöldum ársins 1970, tekjuskatti, eignarskattinámsbókagjaldi, almannatryggingsgjaldi, slystryggingsjöld, lifeyrissjóðsgjaldi, atvinnuleysi-tryggingsjöldsgjaldi, launaskatti, kirkjugjaldi og kirkjugarðsgjaldi, iðnlánaðsjóðsgjaldi og iðnaðargjaldi, sem gjaldfallin eru í Kópavogskaupstað. Enn fremur skipaskoðunargjaldi, lestagjaldi og vita-gjaldi, bifreiðaskatti, skoðunargjaldi bifreiðs og slystryggingsjöldsgjaldi ókumann 1970, vélæftirlitsgjaldi, svo og ógreiddum iðgjöldum og skráningarjöldum vegna lögskráðra sjómanna, áföllnum og ógreiddum skemmtanaskatti og miðagjaldi, sölu-skatti af skemmtunum, gjöldum af innlendum toll-vörutegundum, matvælaeftrilitsgjaldi og gjaldi til styrktarsjóðs fatlaðra, skipulagsgjaldi af nýbyggingu, söluskatti 1. og 2. ársfjórðungs 1970, svo og álögðum viðbótum við söluskatt auk dráttarvaxta og lögtaksostnaðar.

Fer lögtak fram að liðnum 8 dögum frá birtingu úrskurðar þessa, án frekari fyrirvara, ef ekki verður skil fyrir þann tíma.

Bæjarfógetinn í Kópavogi,
14. júlí 1970.

Kaupgreiðendur

sem hafa í þjónustu sinni starfsfólk búsett í Kópavogi, eru hér með minntir á lagaskyldu til að tilkynna skrifstofu minni um alla þá Kópavogs-búa, sem hjá þeim starfa og skyldu til að taka skattu af laum og skila innan 6 daga frá töku. Vanraekslá á tilkynningu um starfsmann getur valdið ábyrgð á skattgreiðslu starfsmannsins og vanraekslá á skilum innheimtuþjár refsiábyrgð.

Bæjarfógetinn í Kópavogi.

VÍR-Vinnustof bezt KHAKI

MINNING FORSÆTISRÁÐHERRAHJÓNA

Með fráfalli Bjarna Benediktssonar forsætisráðherra hverfur úr röðum íslenzkra stjórmálamaðanna einn svipmesti og áhrifarikasti stjórmálamaður landsins.

Bjarni Benediktsson átti sæti á Alþingi í 28 ár. Allan þann tíma var hann einn af helstu forustumönnum Sjálftækisins.

Bjarni var aldrei neinn viðvaningur á Alþingi. Hann kom þangað sem fullmótaður stjórmálamaður, fróður um allt sem varðaði stjórmálasögu þjóðinnar og stórf Alþingis,

Það kom fljótt í ljós í þingstörfum Bjarna Benediktssonar, að hann var mikil málafylgjamaður. Hann var harður í sökn og vörn, hélt fast á sinum málstað og var annað betur gefið en að láta undan, eða slaka til.

Ég kynntist Bjarna Benediktssyni allvel á þeim langa tíma sem við áttum setti saman á Alþingi.

Mest kynntist ég stjórmálamaðnum Bjarna Benediktssyni, en nokkuð kynntist ég honum einnig persónulega.

Sjónarmið okkar voru andstæð i meginatriðum þjóðmála og þar sem flokkar okkar díeldu hart hlaut það að fara svo, að við áttum oft í hörnum kappröðum.

Mér er Bjarni Benediktsson minnisstærður frá sílum stjórnálaumánum.

Hann var sterkur ræðumaður, byggði ræður sínar skipulega upp. Flutti mál sitt oft af miklum þunga og hita.

Hann talði jafnan blaðalausum ræðustóli á Alþingi og rakti þá ræður manna eftir minni af fyrðulegri nákvæmni.

Bjarni Benediktsson var harður móttökumáður í pólitískum deilum og slyngur málflýtjanáði ræðu og riti.

Hann hélt fast á sinu máli, en varð hreinskipti og vildi hafa réttar leikregur.

Hann vann því virðingu og viðurkenningu, ekki aðeins samherja heldur einnig pólitískra móttökumánnana sínna.

Eftir að Bjarni Benediktsson varð forsætisráðherra og hafði tekið við formennum í Sjálftækisflokknum breytti hann í ymsum efnum um vinnumálgjög i samskiptum við pólitísku andstæðinga. Hann varð samvinnulípari en óður og leitaði oft eftir viðræðum við forustumenn félagsamtaka og flokka um úrlausn á erfiðum vandamálu.

Þá komu í ljós hyggindi hans og skörp dómgreind.

I dag minnast samherjar Bjarni Benediktssonar síns mikla og glæsilega foringja og harma fráfalli hans.

Við hinum, sem stundum deildum við hann á málþingum, en kynntumst stjórmálaforungjum og manniunum Bjarna Benediktssyni kveðjum hann sem stórvældum samfertdamann, mikinn stjórmálamaður og heilsteypjan og minnisverðan persónuleika.

Það er sannarlega sjónarvípti að fráfalli sílks stjórmálamaðanna og Bjarna Benediktssonar forsætisráðherra úr röðum íslenzkra alþingismanna.

I hinum hryggilega slysi sem varð í ráðherrabústöðnum á Þingvöllum lézt einnig eigin-kona Bjarna Benediktssonar frú Sigríður Björnsdóttir ásamt ungum döttursyni þeirra.

Frú Sigríður var glæsileg kona. Hún hafði fastmátaðar skoðanir og hélt þeim hiklaust fram, begær því var að skipta ekki síður en madur hennar. Hún var alúðleg kona og þegi-leg í viðkynningu.

Ég vottu börnum forsætisráðherrahjónanna minna dýpstu saman vegna hins hórmulega slyss, einnig öllum ættingum

þeirra hjóna, og vandamönnum lítil drengsins.

Lúðvik Jósepsson.

Stundum er sagt að við Íslendingar séum eins eins og ein fjölskylda, og þegar voxelegir atburðir gerast gefur sú samliking réttu mynd af viðbrögðum landsmanna. Sílkir atburðir eru annað og meira en fréttir; þeir verða nærgöngulir við hvern mann, snerta tilfinningar hans. Við eru svofáir, Íslendingar, að gagnkvæm tengsl okkar verða miklu náði en gerist hjá staðri bjóðum; vandamálin ekki fjarlaeg heldur persónubundin. Þegar forsætisráðherra Íslands ferst með sviplegum hætti, ásamt ástvinum sinum, gerist þess ekki þörf að fyrirkipa þjóðarsorgar á Islandi; þau viðbrögð eru sjálfsgefin.

Ég komst aldrei í persónulegi tengsl við Bjarni Benediktsson svo heitið gæti; við vorum rétt aðeins málkunnugir. Hins vegar vissum við mjög vel hvor af örðum um langt skeid og reddumst einatt við á opinberum vettvangi, oft af takmarkaðri vinsemd, því að skoðanir okkar á ymsum grundvallaratríðum í íslenzkum þjóðmálu voru mjög ólífkar. Þessi opinberu kynni eru hins vegar örðin svo löng og margbreytileg og voru svo ríkur þáttur í störfum mínum, að mér finnst ég hafa misst mann, sem var nákominn mér og tilveran verður ónnur á eftir. Sílk hiða viðhorf flestra Íslendinga að vera.

Bjarni Benediktsson hefur verið einn mestur valdamaður í íslenzkum stjórmálum í heilan mannsáldur. Áhrif hans hafa siflilt farið vaxandi, og öllum er ljóst hverju hann hefur til leidr komið. Síðustu árin hefur forusta hans innan Sjálftækisflokkens verið mjög ótvírað og viðurkennd af öllum; hann átti manna ríkastan þátt í að tryggja síðasta áratuginn traustari samsteypustjórn en daemi eru um fyrir í svipþyljum íslenzkra stjórmálum; honum auðnaðist stundum að ná furðumíku samstarfi við stjórmálaþróðinga sín; m. a. innan verkalýðshreyfingarinnar. Allt er þetta til marks um óvenjulega forustuhæfileika og persónulegt áhrifavalð sem engum far dulizt, hvad sem líður ágreiningi um lífsskoðanir og stefnumið. Þegar sílksur forustumáður fellur frá með sviplegum hætti, er það ekki aðeins þungbaer raun fyrir venzlafólk og vini heldur og stjórmálamaður, sem getur haft miklar afleidingerar og varðan þjóðina alla.

Það er fáum gefið að marka svo djúp spor í samtíð sína.

Magnús Kjartansson.

Dr. Bjarni Benediktsson, forsætisráðherra, var rösklega 62 ára að aldri er hann lézt aðfaranott fóstudagsins 10. júlí st.; fæddur í Reykjavík 30. apríl 1908. Foreldrar hans voru hjónin Guðrún Þéuffersdóttir og Benedikt Sveinsson alþingismáður. Hann lauk stúdentsprófi frá MR 1926 og lögfræðiprofi frá Háskóla Íslands 1930. Stundan síðan framhaldsnám í stjórnlagrafarði í Berlin og Kaupmannahöfn 1930-1932.

Bjarni Benediktsson varð professor í lögfræði við Háskóla Íslands 1932 og gegndi því embætti þar til hann var kjörinn borgarstjóri í Reykjavík 1940. Borgarstjóraembættinu gegndi Bjarni í 7 ár eða þar til hann varð ráðherra. Var hann fyrst utanríkis- og domsmálaráðherra 1947-1953 og síðan dóms- og menntamálaráðherra 1953-1959. A

árunum 1956-1959 var Bjarni ritstjóri Morgunblaðsins eða þar til hann tok við ráðherra störfum að nýju seint á árinu 1959. Var Bjarni dóms- og iðnadarðmálaráðherra 1959-1963, en var jafnframuð forsætisráðherra um skeid 1961 í veikindaföllum Ólafs Thors. 14. nóvember 1963 varð dr. Bjarni forsætisráðherra og gegndi því starfi óslitíð til dauðadags. Var hann því ráðherra alls um 20 ára skeið.

Bjarni Benediktsson varð professor í lögfræði við Háskóla Íslands 1932 og gegndi því embætti þar til hann var kjörinn borgarstjóri í Reykjavík 1940. Borgarstjóraembættinu gegndi Bjarni í 7 ár eða þar til hann varð ráðherra. Var hann fyrst utanríkis- og domsmálaráðherra 1947-1953 og síðan dóms- og menntamálaráðherra 1953-1959. A

upp talin, m.a. átti hann sæti í mörgum nefndum og stjórnunum félaga, 1961 var Bjarni gerður heidursdoktor í lögum við Háskóla Íslands, en eftir hann liggja mörg rit og fjöldi greina, einkum um lögfræðileg efni og stjórnmal.

Dr. Bjarni Benediktsson var tvíkvæntur, en fyrr konu sína Valgerði Tómasdóttur missti hann eftir nokkura mánaða sambúð.

Síðari kona hans, Sigríður Björnsdóttir, var fædd 1. nóvember 1919, dóttir hjónanna Önnu Pálsdóttur og Björns Jónssonar skipstjóra í Ana-naustum í Reykjavík. Gengu bau Bjarni í hjónaband 18. desember 1943. Eignuðust þau fífugur börn: Björn, Guðrún, Valgerði og Önnu, sem öll eru á lífi. Var litli drengurinn sem með þeim hjónum fórst í brunanum á Þingvöllum aðfaranott fóstudagsins

10. júlí, dóttursonur þeirra, Benedikt, fígurra ára gamall, sonur Valgerðar og Vilmundar Gylfasonar.

kvaemt þeim fegurðarlögðum, sem almennt gilda um unga menn. Hann virtist tóluvert eldri en árin sem hann bar á baki. En það stóð jafnan af honum mikill gustur. Eg man það vel, að hann átti í selfellum ritdeilum í hinum handskrifruðum blöðum gagnfræðadeildar og lærdómsdeilda. A

fundum í skóla vor hann flólmelskum, harðvítugur ræðumaður, hættelugur andstæðingur í rökræðum og sýndi þá oft líta miskunn. Eg minnist bess einnig, að þessi ungur mágur kunni betur skil að sögu íslenzkra stjórmálanna en nokkrar annar skólabréðra minna.

Pétur bróðir hans sagði mér það mórgum arum síðar, að Bjarni hefði ungr legið í Alþingistöldum, sem prýðu bokasafn fóður þeirra. Eg var manna málgláðastur á skólabréðum mínum, en þó kom það sjaldan fyrir, að okkur Bjarna lenti saman á félagsfundum.

Eg sé raunar að fundargerðabókum „Framtíðarinnar“, að einu sinni er ég bodaði fagnaðararéndi sósíalmans af mikilum ofsa, kvaddi Bjarni Benediktsson sér hljóðs og brá mér um einsviny og hlutdrægni í loftinu, fremur ófriður sam-

honum frakkrar og taldi hann vera nokkrum óldum á eftir tímum! Ónnur samskipti áttum við ekki í skóla.

Segja má það um suma stjórmálamaðnum, að þeir séu freiddir í það hlutverk, sem þeim er ætlað að gegna í lífinu. Þeir eru eins konar erfða-prinsar stjórmálanna: átakar og áreyndslu lausa biggja þeirrit fólkum fólkum, og fylla langa skrá.

I flokki sínum, Sjálftækisflokknum, létt hann snemma mjög til sín taka og brátt kom þar, að engin ráð voru ráðin í þeim flokki, að þar mætti ekki kenna handbragð og áhrif Bjarna Benediktssonar. Eftir stofnun lögðeldisins fór vegur hans enn vaxandi, og grunur minn er sá, þegar öll kurl er komin til grafar, að Bjarni Benediktsson hafi markað pólitiskan feril Íslands í ríkara meili en flestir aðrir stjórmálamaðnum sem voru honum samtíða hin seinnistu ár.

Pétur sagði Íslands á þessu áratugi verður könnud og metin á grundvelli auðugri heimilda en nú eru tiltækar mun að sjálfsögðu verða reynt að svára hinn klássisku spurningu góðskáldsins, hvort við höfum gengið til góðs götuna fram eftir veg, eða hvort við höfum haldað aftur á bak. Þegar þeir spurningu verður svárað með gildum rökum sagnfræðinnar mun í því svári einnig verða falið mat og virðingar.

gerð á þeim hlut, er Bjarni Benediktsson átti í sögu íslenzkra lögðeldisins á fyrstu áratugum þess.

Mér hefur verið svo fortalid, að Bjarni Benediktsson hafi haft mikil dálæti á Bismarck, járnkanslanum, og metið hann mest allra stjórmálamaðnum. Samanburður á stjórmálamaðnum tveggja þjóða er ærið hæppin og getur raunar orðið fáránlegur, og vera má að sumum finnist það fráleit sagnfræði að nefna Bismarck og Bjarna Benediktsson í sömu andrannni. Og þó getur það ekki dulizt þeim, sem kannast við báða, að það er ekki líflið ættarsvipur með þeim í pólitískum efnum: Þáldsmenn að eðli og lífsskodun, en verða á stjórmálaflokkum, sínunum að losa sig við ýmis

temja það við pólitísku hlýðni, nota það meðan úr þeim var að fá einhverja nyt. Við höfum nú um nokkur ár verið áhorfendur að sílum stílbögum á svíði stjórmálaleikhússins okkar.

Framhald á 7. síðu.

Í London fannst málverk Rafaels

LONDON 14/7 — Málverk eitt, sem hangið hefur við lítlar frægð úti i horni á þjóðlistasafnini í London vegna þess að menn hélðu það vera eftirmynn, hefur við hreinsun og röntgenskoðun reynzt vera frummynd eftir meistarann Rafael, gerð 1511 eða 1512. Er þá talið að mynd sú í Flórens, sem talin hefur verið sú upprunalega, sé eftirmynn.

Fulltrúi safnsins sagði, að ógjörningur væri að gera sér grein fyrir því hve mikils virði myndin væri: ef einhver segir hana einnar miljónar pundu virði þá getur enginn maelt því í móti. Rafael gerði þessa mynd 28 eða 29 ára gamall á tréplótu og sýnir hún Július páfa annan sitjandi í fullum skrúða. Páfi þessi er sagður hafa komist í embættið með mítum; hitt er vist að hann létt því mikla listamenn hafa sérinn starfa — Michelangelo, Rafael og Leonardo da Vinci.

Myndin kom til Englands árið 1824 í safni sem enska stjórnin keypti í því skyni að stofna þjóðlistasafn.

Óbreytt framboð og kjörskrá

Framhald af 1. síðu.
Voru þessi atkvæði frá Seyðisfirði og í fimm tilfellum gleymdu kjósendur að skrifa nötin sín á viðfestan seðil, en skrifubu hins vegar utan á umslagið í einu tilfelli vantaði votta. Það var startsmáður sýslumanns, sem sá um kosninguna.

B-listinn kaerði kosningauðslitinn og í kærar hefur semse endað að þessi leid. Kærar hefur haft mikil áhrif á tilraunir til myndunar nýs meirihluta á Seyðisfirði, en brátt fyrir hana hafa startzlausar tilraunir átt að stað.

I fyrtu tóku bæjarfulltrúar A-listans og H-listans að sér að mynda meirihluta á Seyðisfirði og pessir bæjarfulltrúar ásamt

Kanna stöðu tæknimenntunar í skólakerfinu

Menntamálaráðuneytið hefur skipað nefnd til þess að kanna stöðu tæknimenntunarinnar innan skólakerfisins og eðileg tengsl hinna ýmsu fræðslustiga og gera tillögur um endurbætur í þessum efnunum.

I nefndinni eiga sæti: Andri Ísaksson, deildarstjóri skólarannsóknadeldar menntamálaráðuneytisins, formaður; forseti verkfraði- og raunvisindadeldar háskóla, Þorður Þorgerður Sigurðsson; skólastjóri Tækni-skóla Íslands, Bjarni Kristjánsson; formaður Iðnfræðsluráðs, Óskar Hallgrímsson; skólastjóri Iðn-skóla í Reykjavík, Þór Sandholz; skólastjóri Vélskóla Íslands, Gunnar Bjarnason og skólastjóri Gagnfræðaskóla verk-náms, Magnús Jónsson.

Nefndinni er ætlað að hafa samstarf við nefnd þá, sem nú vinnur að endurskoðun fræðslu-laganna.

(Frá menntamála-ráðuneytinu).

SVR-bruninn

Framhald af 1. síðu.
MÁNUÐUM 15/7 — Sláttur höst í Norðfjardarsveit fyrir rúmri viku og er spretta ágæt og ekkeri nýt kal í túnum. Er langt síðan heyskaparhorfur þar um slöðir hafa verið jafr góðar og búið við miklum og góðum heysfeng ef burrkvar verða sámi-legir, en að undanföru hafa verið burrkleyur og kalt og snjóð í fjöll. Þrátt fyrir hret-tað eru þaður bjartsýnir á heyskapim og spáð er góðri berja-sprettu.

Húsarannsóknir

Framhald af 10. síðu.
Lægðina á milli þeirra, sam-gónguleysið og einangrunina. Honum fannst skemmtilegt að vinna við þessar rannsóknir, til að mynda að sjá hvørvin byggð hefur verið við torfbænni eftir því sem esnahagur fólkisins batnabodi: ein burst í viðbót var eins-konar stöðutákn, á sínum tíma.

Unga fólkid ferðaðist viðar um lundið, ljósmyndaði mikil og gerði skissar af gömlum byggingum og landslagi. Farið var til Vestmannaeyja, norður í Skagafjörð, út í Viðey og að Bessastöðum. — Hafði fólkid þrjá jeppa til umrás og gisti oftast í tioldum.

Sýning á uppdráttum og teikningum hópsins er opin kl. 1-6 næstu 6 daga í Byggingarþjónustunnini að Laugavegi 26. Er gert ráð fyrir að þjóðminjasafnið kaupi eittvað af teikningunum.

Vegna jarðarfara

forsætisráðherrahjónanna, dr. Bjarna Benediktssonar og frú Sigríðar Björnsdóttur, og dóttursonar þeirra verða skrifstofur vorar lokaðar kl. 1 til 4 síð-degis í dag.

**H.F. EIMSKIPAFÉLAG
ÍSLANDS.**

Nýi Goðafoss kominn til Reykjavíkur

Framhald af 10. síðu.
og loftthiti 35 gráður. Hitastillingin er sjálfvirk og má fylgjast með hitastigum í hverri lest á hitamælum á stjórnalli og í vélarumi. Þegarlestnar eru tómar tekur 8 klst, að kala þær úr 25 gráðu hita í 25 gráðu frost.

Fullkominn útbúnaður er til feringar og affermingar á vörum — þrír vökvadrifrin kranar, tvær miðskipa og einn aftan við aftari lúguna og getur hver krani lyft 5 tonna þunga. Kranan tvær, sem eru miðskipa, má tengja saman og getur þá einn maður stjórnad þeim báðum. Einnig er hægt að nota 30 tonna

Minningarorð

Framhald af 5. síðu.

Þegar Bjarni Benediktsson tók við forstú Sjálftædisflokkins við fráfall Ólafs Thórus urðu margir til að gerast spámann. Ófáir töldu Bjarna Benediktsson ekki megna að bera purpuraskilku hins látna leiðtoga með þeiri reisn, er sóma mundi flokki allra stéttar. Óg rétt er það: erfitt var að taka við merkinu úr höndun hins mikla sjarmórs, sem farið hafði með stjórnuhlutferti í íslenzkum stjórnálum um langan aldur Bjarna Benediktsson skorti margt það, er forveri hans hafði orðið ágætastur af: hinn pólitísku þokka, næstum unggæðingslegt virðingarleysi fyrir flokkskreddum, mannblandni, sem undi sér hagvóni í sundurleitu umhverfi. Það sýnir kannski bezt, hvílikum kostum Bjarni Benediktsson var búinn, að hann leysti leiðtoga hlutferti með ágætum pött mig gruni runar, að hann hafi þurft að leggja mikil að sig í því efni, beinlinis orðið að taka sér tak. Undir lokin minnumst við Bjarna Benediktssonar í gervi hins aldraða um málfestnafnuskrá.

En eftir að þessir flokkar höfðu ræðzt við nokkuð og kos-í saman til neftna í bænum húsfraðarfulltrúar H-listans frá frekari samningaviðræðum og tóku upp samningaviðræður við bæjarfulltrúa Sjálftædisflokkins og þær stóðu yfir þegar láttur landsföður kom.

Eg tel, sagði Gísli ennfremur, að þar sem svo erfitt var að ná meirihluta áður, hefði verið eðilegt að reyna að mynda einhverskonar meirihluta fyrir þessar aukakosningar og breyta þannig nokkuð tilhögun framboða til þess að koma í veg fyrir að sami leikurinn endurtaki sig. Sú hætta að ekki fáist starfshafur meirihluti er enn fyrir hendi — og fáum við þá þrójuðu kosningarnar hér.

Sverrir Kristjánsson.

Góðar heyskapar-horfur í Norðfirði

NESKAUPSTAÐ 15/7 — Sláttur höst í Norðfjardarsveit fyrir rúmri viku og er spretta ágæt og ekkeri nýt kal í túnum. Er langt síðan heyskaparhorfur þar um slöðir hafa verið jafr góðar og búið við miklum og góðum heysfeng ef burrkvar verða sámi-legir, en að undanföru hafa verið burrkleyur og kalt og snjóð í fjöll. Þrátt fyrir hret-tað eru þaður bjartsýnir á heyskapim og spáð er góðri berja-sprettu.

lyftiás (bungabómu) með krönunum tveimur og getur þessi samstæða þá lyft sameiginlega 40 tonna þunga. Kranarnir þrír geta sameiginlega lyft 1. tonna þunga. Skipið er buið tveimur lyftiásum fyrir 5 tonna þunga og einum 30 tonna lyftiás.

Goðafoss er 2953 brúttólestir að stærð, mesta lengd er 95,50 m og lengd milli lóðlina 85,50 m. Breidd skipsins er 14,30 m og djúprista 7,17 m. Ádalvél skipsins er frá Burmeister & Wain, 5 strokka tvígengis diselreyfill, 2860 hestófl. Er gert ráð fyrir 14 sjómlina ganghraða þegar skipið er fullhladoð.

MÁ SIGLA ÁN VAKTAR Í VÉLARÚMI

Athyglisverð nýjung í Goðafossi er að aðalvél skipsins er stjórnad frá brúnni, þar sem er stórt stjórnborð útbúið fullkomnum tekjum. Er Goðafoss fyrsta íslenzkua skipið, sem er flokkad UMS (unattended machine space), þ.e. má sigla um lengri óða skemmið tímá án vaktar í vélarúmi. Þessu fylgir að sjálfvirkni er á öllu, sem að stjórn vélarinnar lýft og er sérstakur stjórnklef í vélarúminu með sjálfvirkum tekjum, sem senda aðvörunarmerkir með ljósi óða hljóðmerki upp í brúna, í setustofurnar, matsalina, herbergi veistjóra og í vélarúminu, ef eittvað bregður út af. A því að vera öruggt, að ávallt megi fylgjast með gangi vélarinnar og að þess verði vart begar í stað, verði eittvað með óeðilegum hætti. Sílkt viðvörunarkerfi hefur ekki bekkt aður í íslenzku skipi.

Hjálpvélar eru 3, einnig af Burmeister & Wain-gerð og smíðaðar þar. Þær eru hver 375 hestófl, tengdar 325 KVA rafli, sem framleiðir 380 volta riðstraum.

EINS MANNS HERBERGI

Skipverjar á Goðafossi eru 22 og búa allir í rúmgóðum og vel búnum eins manns herbergjum. Að brúarpílari er stjórnarlur, kortaherbergi, loftskeytastöð og ibúð loftskeytamanns. A næsta bílari þar fyrir neðan, sem er bátpílari, er ibúð skipstjóra og yfirvélstjóra. Á skutþílari eru ibúðir stýrimanns, vélstjóra og bryta. Þær er einnig setustofa yfirmanna, sjúkrahæringi og herbergi fyrir hafnsögumann. A veðurþílari, sem er þar fyrir neðan, eru ibúðir aðstoðarvélstjóra, háseta, matsveins og þjónustustúlka. Þær er auk þess eldhús og bordstofa yfirmanna og setustofa fyrir undirmenn og a millipílari eru ibúðir háseta, þvottahús, þurrkherbergi og birgðageymslur bryta.

Veggir ibúðarherbergja og setustofa eru þiljaðir delflimi plastí og húsgögn einnig úr efnun sem ekki geta brunnin. Upphitun og loftraesting er með GW-kerfi og getur hver skipverji stillt hitann að eigin vild í sinu herbergi.

SIGLINGATEKNI

Siglingateki eru 10 af fullkomnu gerð og má þær nefna ratsjá, Gyro-áttavita með þremur álestrarskifum, sjálftýritæki, bergmálsdýptarmáli, sem getur ritað dýpið og sýnt það með neista, örþylgjutæki og hátalara-kerfi. Einnig er sérstakt kerfi til þess að vekja skipverja á vaktaskiptum.

Loftskeytastöðin er af nýjustu gerð og uppfyllir ströngustu kröfur nú og væntanlegar kröfur í nánum framtíð. Stöðin er smíðuð af verkfræðifélaginu M.P. Pedersen í Kaupmannahöfn.

Tveir björgunarbátar úr plasti eru á skipinu, og rúmar hvor um sig 36 manns og er annar vélknúinn. Auk þess er skipið báði tweimur 20 manna gummibátaum.

Skipstjóri á m.s. Goðafossi er Magnús Þorsteinsson, yfirvél-

stjóri Arni Beck, 1. stýrimaður Björn Kjaran, 2. vélstjóri Kristján Wendel, loftskeytamaður Bogi V. Þórðarson og bryti Einar Sigurðsson.

Tilkynning

frá bönkunum til viðskiptamanna.

Vegna útfarar forsætisráðherrahjónanna og dóttursonar þeirra fimmtudaginn 16. júlí, verða bankarnir lokaðir frá hádegi þann dag.

SEDLABANKI ÍSLANDS.

LANDSBANKI ÍSLANDS.

BÚNAÐARBANKI ÍSLANDS.

ÚTVEGSBANKI ÍSLANDS.

VERZLUNARBANKI ÍSLANDS H.F.

IDNAÐARBANKI ÍSLANDS H.F.

SAMVINNUBANKI ÍSLANDS H.F.

LOKAÐ

Vegna útfarar forsætisráðherrahjónanna og dóttursonar þeirra, verða skrifstofur vorar lokaðar eftir hádegi fimmtudaginn 16. júlí.

Almennar tryggingar h.f.

Brunabótafélag Íslands.

Íslenzk endurtrygging.

Samábyrgð Íslands á fiskiskipum.

Samtrygging íslenzkra botnvörpunga.

Sjóvátryggingafélag Íslands h.f.

Trygging h.f.

Tryggingamiðstöðin h.f.

Vátryggingaskrifstofa Sigfúsar.

Sighvatssonar h.f.

Samband íslenzkra tryggingafélaga.

Vegna jarðarfara

dr. Bjarna Benediktssonar forsætisráðherra, konu hans frú Sigríðar Björnsdóttur og dóttursonar þeirra, verða skrifstofur vorar lokaðar frá hádegi fimmtudaginn 16. júlí.

SJÓVÁTRYGGINAFÉLAG ÍSLANDS H/F.

Verkfræðistofa okkar

er flutt

að Álfhólsvegi 7 (Vibro-húsið) 3. hæð, Kópavogi. — Nýtt símanúmer 42200.

GUÐMUNDUR MAGNUSSON THEODÓR ÁRNASON

byggingaverkfræðingar.